

Hold på Hat og Patter!

- Et emotionssociologisk perspektiv på social afvigelse

Specialeafhandling af Sinne Thodberg Hjelmager

Sociologi, Aalborg Universitet - 10 semester, 2023

Vejleder: Michael Hviid Jacobsen

Anslag: 152.300

Indholdsfortegnelse

Abstract.....	3
Kapitel 1: Indledning	4
Reality-tv i Danmark.....	4
Hvorfor er det relevant?	5
Hvad reality-tv fortæller om os.....	6
Social afvigelse	7
Emotioner i den tidlige sociologi.....	9
Emotionssociologi i dag.....	10
Afgrænsning.....	11
Problemformulering	11
Kapitel 2: Metodiske overvejelser og fremgangsmåde.....	12
Ontologisk konstruktivisme	12
Hvordan kan man studere reality-tv?.....	13
Den abduktive forskningsstrategi	14
Casestudiedesign.....	14
Litterær etnografi	15
Litterær etnografi i praksis.....	16
Specialets undersøgelsesgenstand.....	17
Præsentation af undersøgelsesgenstanden	18
Adgang til feltet, noter og kodning	19
Tykke beskrivelser	19
Kodning af materialet & Analysestrategi	20
Kvalitetskriterier	21
Etiske overvejelser	22
Kapitel 3: Teoretiske tilgang analytiske begreber	24
Lykke & angst.....	24
Lykke	24
Angst.....	25
Skyld, skam & selvbefredelse	26
Skyld	26
Skam	27

Selvbebrejdelse	28
Kærlighed & medfølelse	29
Kærlighed.....	29
Medfølelse.....	30
Mod & frihed	30
Mod.....	30
Frihed	32
Kapitel 4: Analyse.....	34
Persongalleri	34
Annemette	34
Kim	35
Molly.....	35
Analyse	36
Offentlige sammenhæng	37
Mødet med samfundet.....	37
Mødet med ordensmagten.....	43
Private sammenhæng	47
Hjemmet.....	47
Arbejde.....	51
Familien	56
Opsamling	58
Konklusion.....	60
Hovedresultater og -konklusioner.....	60
Den sidste bemærkning.....	61
Litteraturliste	62
Bøger.....	62
Internetkilder.....	64

Abstract

This master's thesis focuses on the question concerning the emotions depicted in the reality TV show *En fantastisk familie*. The show revolves around three drag queens: Annemette, Molly, and Kim, who describe themselves as an alternative family. The aim is to provide an emotional sociological perspective on deviance, understanding if their emotions are influenced or controlled by being stigmatized as a deviant. If so, what significance does it have for their emotional lives? The thesis finds that the primary emotions depicted in the program are happiness, anxiety, shame, guilt, self-blame, love, compassion, courage, and freedom. The emotions of the three main characters are partly influenced and affected by their deviance, both shown in terms of positive and negative emotions. This influence varies, particularly depending on the social context in which the emotions arise. The result is that the emotions depicted in the program in a public context are primarily cultural, and contrary to this, the emotions in a private context are primarily relational. The cultural emotions are of a particularly negative nature, primarily manifesting in the emotions such as shame, guilt, self-blame, and lack of freedom, which affect the emotional lives of Annemette, Molly, and Kim. The relational emotions are of a more positive nature, encompassing emotions like love, happiness, courage, freedom, but also shame, depicted in the program. Therefore deviance can result in both positive and negative emotions, and it is the people around the main characters, both relationally and culturally, who significantly influence whether it has a positive or negative impact on the emotional lives of the three main characters, as observed in the reality TV show *En fantastisk familie*. The results stem from the object of study, which is the reality TV show and the empirical data were generated through literary ethnography using the method outlined by Sutherland and Feltey, which involves study film as a text. The role of the researcher has thus been that of a non-participating observer. Based on the program, a table and thick descriptions were created, which were subsequently used as data. In connection with the data, nine different emotions were selected to form the theoretical basis. The empirical findings of the thesis were analyzed through an emotional sociological perspective, primarily based on the theoretical perspectives outlined in the book *"Hverdagslivets følelser"* (2015) which have therefore formed the basis for the sociological understanding of emotions.

Kapitel 1: Indledning

Reality-tv i Danmark

Reality-genren fik for første gang gennembrud på dansk tv i 1998 med programmet Robinson Ekspeditionen, som viste sig at være en stor seersucces og vises fortsat den dag i dag (Billedbladet 2023). Efterfølgende blev flere programmer såsom Big Brother (2001) og Paradise Hotel (2005) vist og kunne ligeledes trække seerne til skærmen (Jerslev 2014:8).

Programmet Big Brother blev lavet og først sendt i Holland, derefter købt og vist i Sverige og Tyskland, før det kom til Danmark. Programmets omdrejningspunkt var de 10 deltagere, som skulle være konstant sammen i 103 dage, hvilket blev filmet med 126 kameraer med 24-timers overvågning. Deltagerne skulle hver uge løse en række opgaver for at få mad og alkohol med mere. Efter hver uge skulle deltagerne nominere to deltagere, som de gerne ville sende hjem, og seerne kunne derefter via sms-afstemning vælge, hvilken deltager som skulle forlade programmet. Vinderen, som var den, der stod tilbage efter de 103 dage, vandt 500.000 kroner. Programmet var fra start en kæmpe seersucces (Danmarksradio 2023).

Jill Liv Nielsen som deltog og vandt Big Brother, som den første i Danmark beskriver sin modtagelse af den danske befolkning efter endt sæson således:

“Da jeg kom ud af huset, blev jeg modtaget af 3.000 mennesker på Sluseholmen. Der blev hevet og flået i mig, og jeg havde det, som om jeg var med i et stort popband” (Elle 2023).

Reality-tv var i 1990'erne en respons på det konkurrerende tv-marked, hvor særligt de kommercielle tv-kanaler efterspurgte mere indhold, der både kunne udfylde det stadigt mere sendetid og samtidig kunne tiltrække de yngre seere til kanalerne. Dertil viste reality-tv sig at have netop det potentiale. Anderledes fra de traditionelle dokumentarprogrammer, så handlede reality-tv blot om at underholde og ikke om at oplyse. Underholdningsværdien i reality-tv skyldes det dramatiske indhold og udstillingen af almindelige menneskers dårlige sider, hvilket formåede at frembringe store følelser hos seerne (Hjarvard 2002). Dette gav seerne en følelse af at være tæt på deltagerne, hvilket viste sig at være en succes (Jerslev 2014:8). Reality-tv var for mange provokerende, og man diskuterede i starten om, hvorvidt den slags tv var ønskeligt, særligt på public service-kanalerne DR og TV 2 (Hjarvard 2002). Men siden reality-genrens debut i Danmark er både populariteten og mængden af reality-tv eksploderet (Lindemann 2022:5). Reality-programmer sendes både på de kommercielle kanaler, public service-kanalerne DR og TV 2 og på de dertilhørende streamingtjenester. Reality-genren indeholder nogle

af de største seersucceser på dansk tv, heriblandt X-Factor (TV 2), Gift ved første blik (DR), Paradise Hotel og Familien fra Bryggen (Viaplay). Denne påstand bliver underbygget af seertallene, hvor det fremgår, at top fem af de mest sete programmer alle tilhører reality-genren. Desuden havde de fem programmer tilsammen et ugentligt seertal på 3.965.000 målt i en tilfældig uge i november 2021 (Gallup 2021). I et land som Danmark med 5.944.145 indbyggere er dette ganske imponerende og tankevækkende (DST 2023), særligt set i lyset af, at reality-tv omtales som værende en “*guilty-pleasure*” og “*trash-tv*” i folkemunde (Vielskerstreaming 2023). Så er sandheden, at der er flere, der ser reality-tv, end der er folk, som ikke gør.

Hvorfor er det relevant?

På trods af, at reality-tv ofte er en latterliggjort form for underholdning, som tilsyneladende er marginal i forhold til livets seriøsitet, så kan reality-tv bidrage med en forståelse af samfundet, kulturen og følelserne heri (Lindemann 2022:5).

I artiklen “*Gift ved første blik kvalificerer samtalen om det nære og det svære*” (2018), forsvaret kulturjournalist Lone Nikolajsen indholdet af reality-genren. Først italesætter hun, at DR har for vane at forklæde sine reality-programmer som værende sociale eksperimenter. Dette skyldes, at der er en stank til reality-tv, som aldrig helt er forsvundet på trods af genrens popularitet (Lindemann 2022:252). Nikolajsen irettesætter DR og skriver, at der ikke er noget at skamme sig over så længe, at de tager sine medvirkende og programmet seriøst. Ligeledes mener Ib Bondebjerg, medieforsker for Københavns Universitet, at reality-programmer i høj grad faktisk er sociologiske eksperimenter og handler om, hvordan vi er som mennesker. Desuden pointerer Bondebjerg, at reality-programmer kan give et indblik i en virkelighed og forskellige typer af mennesker og miljøer, som kan være ganske anderledes, end den virkelighed, som vi selv lever i. (Stiften 2018). Nikolajsen finder ligeledes i sin artikel, at der er noget substans at finde i reality-programmer. Hun mener, at genkendeligheden i deltagerne er afgørende og i takt med “*de små katastrofer*”, som skildrer den sociale virkelighed, så appellerer programmet til følelserne hos seerne, og seere kan derfor få noget godt og konstruktivt ud af programmerne. Desuden italesætter Nikolajsen, hvordan reality-programmer kan afhjælpe tabuisering og stigmatisering, idet programmerne giver et bedre udgangspunkt for at snakke om og med hinanden, både om de svære og nære ting (Information 2018). Slutteligt påpeger Bondebjerg, at årsagen til, at reality-programmer har mange seere skyldes, at vi som mennesker synes, at det er spændende at følge med i andres privatliv og at lige netop dét, altid har fascineret folk.

Alligevel har det ikke været muligt at finde nyere dansk forskning omhandlende reality-tv, hvortil man kan undres. Ideen om, at populærkultur kan sige noget om os, er ikke et nyt påfund, og medieforskere har længe påvist, at det, der sendes på fjernsynet, reflekterer vores værdier som kultur og samfund (Lindemann 2022:5). Jeg tillader mig derfor at finde inspiration i den amerikanske forskning ved brugen af Danielle J. Lindemanns prisvindende bog "*True Story - What Reality TV Says About Us*" (2022).

Hvad reality-tv fortæller om os

Lindemann indleder sin bog ved at berette om, hvordan kun én ud af 200 sociologistuderende kunne nævne flere højesteretsdommere end Kardashians (Lindemann 2022:3). Hvilket besvarer spørgsmålet om, hvorfor reality-tv er sociologisk relevant i første omgang.

Lindemann erkender dog, at reality-tv er et hurlumhejhus, men et hurlumhejhus, som reflekterer omridset af vores sociale verden, herunder vores kollektive præferencer, normer, tabuer og sociale uligheder. Genren konfronterer os derfor med de samme sociale dynamikker, som allerede eksisterer i vores egne liv (Lindemann 2022:5).

Bogen er inddelt i 10 kapitler, hvor hvert kapitel behandler sociologiske temaer specificeret som identitet, parforhold, grupper, familier, barndom, klasse, race, køn, seksualitet og afvigelse (Lindemann 2022:1), hvilket indikerer, hvor bredt og omfangsrigt indholdet af reality-genren rammer. Lindemann beskriver ikke, hvilken metode hun har benyttet i forbindelse med bogen, men baseret på indholdet af kapitlerne, har hun taget udgangspunkt i mange forskellige amerikanske reality-programmer og benyttet flere klassiske sociologiske teorier i forbindelse med analysen (Lindemann 2022:233). Idet Lindemann har benyttet mange forskellige reality-programmer samt teorier, så vil jeg i denne opgave tage udgangspunkt i Lindemanns opdeling af tematikker og undersøge den sociale virkelighed, der skildres gennem reality-tv ud med udgangspunkt i én af disse tematikker.

Jeg finder særligt afsnittet om *afvigelse* interessant, da Lindemann finder, at nogle reality-programmer kan illustrere den mest fundamentale forskel mellem, hvad der er socialt acceptabelt, og hvad der ikke er. Desuden pointerer hun, at reality-tv er en god datakilde i forhold til netop denne tematik, idet deltagerne er almindelige mennesker, dog oftest med finurlige personligheder. Det vil sige, at deltagerne minder om os, men skaber god underholdningsværdi og kan præsentere ekstremerne af menneskelig adfærd (Lindemann 2022:234).

Afvigelse har været et emne allerede i de tidligste stadier af, hvad vi i dag kender og anerkender som værende sociologi. Afvigelse kan dateres tilbage til Emilie Durkheim og hans værker "*The*

Division of Labor in Society” (1893), *“The Rules of Sociological Method”* (1894) og *“Suicide: A Study in Sociology”* (1893), da alle disse studier medfører betydelige bidrag til studiet af afvigelse (Franzese 2009:12).

I de sene 1960'ere og starten af 1970'erne var studier og teorier om afvigelse på sit største. Mange klassiske monografier og indflydelsesrige artikler blev publiceret og debatteret af respekterede sociologer. I midten af 1990'erne blev afvigelse som teori og studie erklæret for værende dødt efterfulgt af en lang nekrolog, som svækkede de tidligere studier. I start 2000'erne argumenterede andre sociologer for, at de tidligere forståelser og studier af afvigelse ikke var “døde”, men derimod levede nogle af perspektiverne videre i nye studier og teorier (Garret 2012:186). Dette betyder, at der i dag findes mange forskellige definitioner og forståelser af afvigelse, idet afvigelse fortsat er blevet videreudviklet og diskuteret, eksempelvis i forhold til afgrænsning, perspektiv og typer (Franzese 2009:6). Jeg har derfor sammensat en overordnet og generel forståelse af social afvigelse, som vil være den gennemgående forståelse af social afvigelse i denne opgave.

Social afvigelse

Studier af afvigelse har undersøgt udskud, gale og andre marginaliserede mennesker paradoksalt nok for at forstå det generelle sociale liv. Sociologen Harold Garfinkel fik sine elever til at deltage i eksperimenter, hvor de skulle bryde almindelige normer. Gennem disse små øvelser eksponerede de hverdagens sociale retningslinjer, og hvordan vi socialt konstruerer normalen. Det vil sige, at ingen handling er en iboende afvigelse uden for den betydning, som samfundet giver den. Man kan føle, at nogle bestemte aktiviteter bare er underlige eller forkerte. Men disse betegnelser er kulturelt generet, idet de afviger over historie og kontekst. Man går derfor fra afvigelse til *social afvigelse* (Krämer 2016:36-37).

Man kan derfor undres over, hvorfor de socialt afvigende ikke bare tilpasser sig. Men en måde sociologer har redegjort for er, at nogle mennesker lærer at tilpasse sig at være socialt afvigende, på samme måde som andre lærer at tilpasse sig normen. Howard S. Becker fandt eksempelvis, at der også kan være sociale komponenter i at være afvigende, og man i den forbindelse kan tilhøre og være tilpasset en anden gruppe af mennesker, som af det generelle samfund bliver anskuet som værende sociale afvigere. Det vil sige, at en afvigende handling i nogle dele af samfundet kan være normalt i eksempelvis en subkultur. Desuden beskriver Becker, hvordan det at være blevet “dømt” afvigende faktisk kan skubbe den afvigende længere ud i afvigelsen og i den forbindelse lede efter et sted, hvor denne passer ind (Müller 2014:576-577).

Responsen til social afvigelse er også en social proces. Erving Goffman forklarer også, at vi har nogle generelle forståelser af, hvad der er normalt og naturligt. Dette betyder, at vi gør visse antagelser om, hvordan mennesker omkring os burde være. Når visse mennesker ikke passer ind i disse socialt konstruerede kategorier, ser vi dem som afvigende. På baggrund af dette *stigmatiserer* vi disse mennesker, og bliver derfor i vores generelle forståelse reduceret til en "pletet" person. En måde de afvigende kan håndtere deres egen afvigelse på, er ved at forsøge at rette den uønskede egenskab, handling eller adfærd. Dog er det ifølge Goffman ikke kun de afvigende, der ønsker at tilpasse sig, det er også menneskene tæt på den afvigende. Han beskriver yderligere, at man som tilpasset kan føle sig utilpas i nærheden af en afvigende, da man ikke kan kategorisere ind i den "normale" kasse, og dermed kan de virke utilregnelige. Vi, som samfund, ønsker derfor at "fikse", idet de kan afbryde rytmerne i hverdagslivet (Goffmann 2010:43-46). Dog, hvis vi vender tilbage til Durkheim, så mener han, at vi som samfund faktisk har brug for afvigelsen på en måde. Dette viser nemlig, at samfundet ikke er ved at bryde sammen, men at det faktisk virker. Når afvigelsen dukker op, så bliver vi opmærksomme på, hvad der er normalt og styrker vores sociale sammenhængskraft. Han mener endda, at hvis vi var et samfund af helgener, ville vi flytte grænserne for, hvad der er acceptabelt, og så ville andre medlemmer af dette samfund stadig kunne blive dømt som værende afvigende. Som sociologer længe har observeret, er der kun få af os, der kan sige, at vi aldrig har været afvigende i en eller anden grad (Lindemann 2022:235-236) Edwin Lemert har derfor arbejdet med primær afvigelse, som bliver udført af mennesker, der primært er tilpassede, og sekundær afvigelse, hvor afvigelsen er konstant og dermed stigmatiseret (Lindemann 2022:249).

Med udgangspunkt i ovenstående forståelse af social afvigelse vil denne opgave forstå social afvigelse ud fra definitionen "*Deviance is the differences in behaviors, values, attitudes, lifestyles and life choices among individuals and groups*" (Franzese 2009: 5, 59-61).

Man forstår derfor social afvigelse særligt ud fra adfærd og handlinger, hvilket ligeledes er en stor del af underholdningsværdien i reality-tv. Anderledes fandt jeg også, at følelser er en stor del af tiltrækningen ved reality-tv, og i emotionssociologien kobler man følelser og adfærd. Jeg er i den forbindelse interesseret i, hvilken betydning følelser har haft for klassiske sociologer i studier omhandlede samfundet og sociale processer, da social afvigelse er et led i en social proces og allerede var en del af den grundlæggende sociologi.

Emotioner i den tidlige sociologi

På trods af, at emotionssociologien er et nyere område inden for sociologien, så finder man allerede en interesse for følelser ved grundlæggerne af sociologien (Jacobsen 2017:55). I dette afsnit bliver der taget udgangspunkt i Émilie Durkheim, da han også betragtes som værende den første sociolog, som kom med et bidrag til, hvad vi i dag forstår som social afvigelse (Franzese 2009:12).

Durkheim synes som den klassiske sociologi, der var mest optaget af følelser, og hans arbejde er derfor et vigtigt bidrag til emotionssociologien, som vi kender den i dag (Jacobsen 2017:67). I Durkheims sociologi er der 4 grundtræk, som danner en ramme for hans forståelse af følelser i sociologien. Først i hans metoderegler, hvor han var af den overbevisning, at man skal studere alle sociale fænomener, som var de et objekt. Dette kaldte han for *sociale fakta*. Derfor skulle man som sociolog interessere sig for alt det, som kan påvirke individets tænkning, adfærd og følelser, dog ikke kun reduceret til det enkelte individ. Durkheim mente, at blandt andet normer, værdier, religion, kultur og institutioner kunne påvirke mennesker, idet disse udøver magt over mennesket, og derfor er begrænsende og styrende for individets adfærd (Jacobsen 2017:69). Endvidere fordi de sociale fakta skal studeres som objekter, så fandt Durkheim det også nødvendigt, at de skulle begrundes i empirisk forskning. Han var derfor ikke interesseret i psykologiske fakta og derfor mere optaget af samfundet end af individet. Durkheim var derfor en af de første til at studere solidaritet og sammenhængskraft, som begge er komponenter, der sikrer ligevægt og orden i samfundet. Durkheim frygtede samfundsmæssige og moralske forfaldstræk, hvilket han betegnede som *anomi*, som kan forstås som lovløshed (Jacobsen 2017:69). Slutteligt forstod Durkheim også mennesket som dualistisk. Ifølge Durkheim var der et indre, som var dyrisk og egoistisk og et ydre, som bestod af fornuft og moral, som var i konflikt med hinanden. Det var derfor, ifølge Durkheim, grundet socialisering og samfundets kontrol, at den indre dyriske side blev styret og omformet til den sociale (Jacobsen 2017:70) Man må derfor forstå, at Durkheim var af den overbevisning, at følelser hos det enkelte individ i høj grad var styret og bestemt af det omkringliggende samfund.

Jeg finder derfor, at følelser har haft en rolle i Durkheims arbejde, og at han har forholdt sig til dem. Dog har følelserne aldrig været det centrale undersøgelsesområde for ham, idet han er mere optaget af samfundet end det enkelte individ. Jeg er derfor interesseret i, hvordan man forstår følelser i emotionssociologien for at kunne bidrage med et nyt perspektiv i dette speciale.

Emotionssociologi i dag

Følelser er iboende del af alle menneskeliv. Alle mennesker oplever i løbet af deres liv store og svære følelser, som har længerevarende påvirkning af den enkeltes liv. Samtidig er følelser også en del af dagligdagen, og man kan i løbet af en almindelig hverdag opleve flere følelser, som kun beskriver og er definerende for den ene dag. Det vil sige, at nogle følelser er flygtige og andre er mere permanente. Man kan leve i skyggen af en følelse, og man kan blive styret af følelser. Følelser kan derfor være styrende for, hvem man er, hvordan man opfatter sig selv og hvordan man opfattes af andre (Bo & Jacobsen 2017:15). Følelser er derfor også relevante i forhold til relationer, da disse oftest er baseret på følelser. Faktisk er samfundslivet også gennemsnitsmæssigt styret af følelser (Bo & Jacobsen 2015:16).

I emotionssociologien kan man derfor sondre mellem følelser som tilstande, relationer og kulturer. Følelser som tilstande handler om fysiologiske impulser, idet nogle følelser betragtes som værende universelle og uden forandring på tværs af tid og sted (Bo & Jacobsen 2015:29). Følelser som relationer handler om, at følelser bliver skabt i interaktionen og samspillet (Bo & Jacobsen 2017:30). Følelser som kultur handler om, at følelser er styret af den historiske og kulturelle kontekst, hvori følelserne foregår (Bo & Jacobsen 2015:32).

I forskningen skelner man også mellem *følelser* og *emotioner*, idet alle følelser er emotioner, men ikke alle emotioner er følelser. Følelsesbegrebet forstås derfor som altomfattende, hvorimod emotioner forstås som menneskets fortolkninger og erkendelser af fænomener og begivenheder indenfor en given kulturel kontekst (Bo & Jacobsen 2017:27).

Emotioner kræver, 1) bedømmelse af situationen, 2) forandringer i sindsstemninger, 3) ekpressive udtryk, 4) en kulturel betegnelse eller definition. Emotioner rummer derfor et element af vurdering og er rettet mod en genstand (Bo & Jacobsen 2017:27).

I dette speciale vil fokus derfor være med udgangspunkt i emotioner, da specialet indeholder et element af social afvigelse som skabes i en kulturel kontekst. Dog tillader jeg, ligeledes at bruge ordet følelser om emotioner.

Emotionssociologien tilbyder derfor et særligt sociologisk blik og bidrager med en bestemt måde at teoretisere de følelser der findes i forbindelse med den sociale virkelighed. Desuden kan emotionssociologien give et anderledes perspektiv på social afvigelse og tilbyde en forståelse, hvordan det føltes at være socialt afvigende og i hvor stor grad, det påvirker det afvigende individs følelser i hverdagslivet.

Afgrænsning

Den nærliggende opgave vil derfor undersøge den sociale virkelighed, der skildres gennem reality-tv ud med udgangspunkt i social afvigelse. Interessen for social afvigelse skyldes, at et reality-program er en god datakilde for netop denne tematik, idet programmet kan belyse den mest fundamentale forskel mellem, hvad der er socialt acceptabelt, og hvad der ikke er. Grundet deltagerne er almindelige mennesker, men samtidig kan præsentere ekstremerne af menneskelig adfærd. Endvidere forekommer det også, at følelser er en stor del af tiltrækningen ved reality-tv, og i emotionssociologien kobler man følelser og adfærd gennem begrebet emotion. Desuden har man i den tidlige sociologi anerkendt, at følelser har en samfundsmæssig betydning. I emotionssociologien fandt jeg, at følelser er et begreb, som rummer mange nuancer og perspektiver, og at disse kan være med til at bidrage til et nyt perspektiv på social afvigelse.

Problemformulering

Med baggrund i ovenstående vil mit fokus i dette speciale være rettet mod at besvare følgende problemformulering:

Hvilke følelser skildres i reality-programmet En fabulous familie?

Ved brug af en beskrivende problemformulering er opgavens fokus derfor at undersøge problemstillingen i forhold til undersøgelsesgenstanden. Undersøgelsesgenstanden, som i denne opgave vil være et reality-program, hvor en væsentlig tematik i programmet er social afvigelse. Formålet er derfor at kunne komme med et emotionssociologisk perspektiv på social afvigelse. Yderligere kan denne problemformulering klargøre, hvor stor en del af hverdagslivets følelser er påvirket eller styret af den sociale afvigelse, der skildres i reality-programmet og om, det derfor har stor påvirkning på det enkeltes individs følelsesliv, at denne er socialt afvigende. Endvidere har jeg valgt at tage udgangspunkt i reality-programmet En fabulous familie, hvilket vil blive uddybet yderligere i metodeafsnittet.

Kapitel 2: Metodiske overvejelser og fremgangsmåde

I dette kapitel vil jeg præsentere de metodiske overvejelser, jeg har gjort i forbindelse med specialets udformning. Der vil først forekomme en præsentation af den ontologisk konstruktivistiske tilgang med afsæt i, hvorfor jeg finder denne tilgang relevant ift. til at studere reality-tv med et emotionssociologisk perspektiv. Desuden vil jeg beskrive de konkrete fremgangsmåder i forbindelse med indsamlingen af det empiriske materiale. Herunder en redegørelse af og refleksion over følgende; at studere reality-tv, den abduktive tilgang, casestudiedesign, litterær etnografi, specialets undersøgelsesgenstand, adgang til feltet, kvalitetskriterier samt de etiske refleksioner, der har været forbundet med udarbejdelsen af specialet.

Ontologisk konstruktivisme

I specialet benytter jeg den ontologiske konstruktivisme af Peter Berger og Thomas Luckmann som videnskabsteori. Den ontologiske konstruktivisme er en af de to mest fremtrædende former for socialkonstruktivisme. Berger og Luckmann finder inspiration i Karl Marx' erkendelsesteoretiske konstruktivisme, idet de ligesom Marx arbejder med *symbolske universer*. De symbolske universer rummer en forståelse, som udtrykker et samfunds refleksioner over mennesket, samfundet og virkeligheden og, at de symbolske universer retfærdiggør de sociale aktiviteter, som de udspringer af, og det samfund, hvori disse sociale aktiviteter foregår i (Collin 2015:335).

Den ontologiske konstruktivisme fordrer derfor, at samfundet, kulturen og mennesket - altså, at virkeligheden, som en helhed, er socialt konstrueret (Collin 2015:339). Dette betyder for denne opgave, at man skal forstå social afvigelse og følelser som socialt konstruerede, som derfor opstår i relationen med andre og skal forstås i forbindelse med konteksten, samfundet, kulturen og historien, hvori de indgår. Dog er denne forståelse den gældende forståelse, som allerede redegøres for i *problemfeltet*. Endvidere skal social afvigelse og følelser forstås ud fra konteksten af reality-programmet En fabulous familie og i forbindelse med det samfund, tid og format, hvori programmet indgår. Desuden skal man betragte programmet som én social virkelighed blandt andre, og fundene i denne opgave gør sig derfor kun gældende i forbindelse med netop den virkelighed.

Anderledes end Marx er Berger og Luckmann ikke af den opfattelse, at der ikke findes objektiv og fysisk virkelighed, de er blot af den opfattelse, at for at kunne nå denne virkelighed, så er man nødt til at løsryde sig fra påvirkning af relationer, samfund, kultur og så videre, hvilket ikke er muligt. Der findes derfor en objektiv og fysisk virkelighed, men den findes i den sociale

virkelighed, hvilket betyder, at alt og alle forståelser af virkeligheden er til forhandling i sociale processer. Berger og Luckmann fordrer derfor, at man er nødsaget til at studere den sociale virkelighed som en objektiv virkelighed, for dernæst at kunne analysere, hvilke sociale processer, som er styrende for den virkelighed, der præsenteres i undersøgelsen (Collin 2015:336), denne forståelse danner derfor baggrund for specialet.

Hvordan kan man studere reality-tv?

Det er tidligere i forbindelse med denne opgave blevet nævnt, at der er begrænset eksisterende forskning om reality-tv i dansk kontekst. Derfor har jeg fundet inspiration fra den franske sociolog Eva Illouzs essay "*Oprah Winfrey and the glamour of misery*" (2003), som undersøger: 1) Betydningen af populærkulturen og tilbyder nye strategier til fortolkning af denne betydning og 2) Udforsker de metodiske vanskeligheder, der er med at opfange betydningen af en så kompleks kulturel virksomhed som Oprahs (Illouz 2003:10). Illouz' studie er derfor egnet som eksisterende forskning, idet hun ligeledes forsøger at forstå populærkulturen, dog ikke i et emotionssociologisk perspektiv.

Indledningsvis redegør Illouz for personen Oprah Winfrey, men som værende et kulturelt fænomen. Hun finder, at Oprahs platform breder sig over mange forskellige medier og indholdet af "Oprah" er stort. Hun beretter, at man i nogle tilfælde forsøger at sige en masse om et socialt fænomen ud fra meget lidt materiale på området. Hun påpeger, at dette ofte resulterer i, at det kan komme til at ligne gætværk. Illouz er dog af den overbevisning, at uanset hvor stort undersøgelsesmateriale er, så kan man stadig sige noget om den sociale kontekst, der har givet anledning til undersøgelsen. I studiet omhandlende Oprah er udfordringen dog det modsatte, da fænomenet Oprah både er bøger, talkshows og en hjemmeside med mere (Illouz 2003:17). Illouz afgrænser sit undersøgelsesområde til at tage udgangspunkt i Oprahs talkshows. Dette speciale har som udgangspunkt, ligesom Illouz' studie, et stort undersøgelsesmateriale, da der tidligere er blevet redegjort for omfanget af dansk reality-tv. Dog vil denne opgave afgrænse dette materiale til at tage udgangspunkt i et enkelt program, da Lindemann allerede har præsenteret et større studie, som tager udgangspunkt i mange programmer, hvilket har været med at afgrænse denne opgave. Desuden tager Illouz ligeledes udgangspunkt i et program, dog ikke i reality-tv, men i et talkshow. Dog findes der visse ligheder mellem reality-tv og talkshows, idet deltagerne i begge programmer er almindelige mennesker og ikke skuespillere. Desuden består deltagerne i Oprahs talkshow ofte også af finurlige personligheder. Illouz diskuterer dernæst, hvilken metode der vil være bedst egnet til at undersøge disse talkshows. Hun finder, at

den visuelle etnografi er mest oplagt, idet programmet er visuelt. Dog argumenterer Illouz for, at litteræretnografien vil være bedst egnet, da hun pointerer, at programmet handler mere om det sagte, end det viste, og vil derfor benytte transkripter fra programmet som data (Illouz 2003:18). Illouz' diskussion af metode kan derfor være med til at inspirere, hvilke metoder der kan være relevante i forhold til en sociologisk undersøgelse i et tv-program.

Den abduktive forskningsstrategi

I specialet har jeg ladet mig inspirere af den abduktive forskningsstrategi, som handler om at få en anden eller mere udviklet forståelse af et givent fænomen. I denne opgave ønsker jeg at skildre de følelser, der udspiller sig i reality-programmet *En fabulous familie*. Fænomenet i denne opgave er dermed den sociale virkelighed, der udspiller sig i reality-tv, dog med et emotionssociologisk perspektiv.

For at kunne opnå en ny forståelse for fænomenet, fordrer den abduktive tilgang, at man fortolker fænomenet i nye rammer (Danemark 2001:90). Rammerne kan bestå af enten begreber eller teori. I denne opgave vil rammerne være problemfeltet, som indkapsler konteksten af fænomenet social afvigelse i reality-tv og emotionssociologien, nærmere udvalgte emotioner, som synes relevante for den valgte undersøgelsesgenstand - hvilket vil blive uddybet nærmere i teori afsnittet. Ved brug af abduktion som metodologi bliver konklusionen på den færdige opgave betragtet som værende en mulig forklaring eller fortolkning (Danemark 2001:91), hvilket også afspejler problemformuleringen, som er af beskrivende karakter. Abduktion som tilgang fordrer nemlig ikke, at et fænomen skal forstås eller bare er på en bestemt måde, men viser hvordan det *kan* være. Den abduktive tilgang er modsat induktion og deduktion ikke en lineær proces og ønsker heller ikke at teste eller udvikle love (Danemark 2001:88). Ved brug af den abduktive tilgang er processen cirkulær og forsøger at give mening til konteksten og ikke et entydigt svar (Danemark 2001:91).

Casestudiedesign

Ved brug af casestudiedesign som forskningsdesign i forbindelse med specialet, så forekommer det, at hensigten er at undersøge ét emne i dybden. I specialet er dette emne, hvilke følelser der skildres i forbindelse med reality-programmet *En fabulous familie*. Da specialet har den ontologiske konstruktivisme som afsæt, så fordrer denne at kunne forstå det enkeltes menneskes adfærd ud fra den sociale verden og sat i forbindelse med specialet, så søger specialet at kunne forstå emotioner ud fra den sociale verden der skildres gennem reality-tv. Man ønsker derfor i

forbindelse med casestudiedesign at undersøge sammenhængen mellem fænomenet og konteksten, hvori fænomenet opstår (Andersen, Binderkrantz & Hansen 2012:89.90)

Desuden vil der i specialet primært tages udgangspunkt i et teorifortolkende casestudie, idet undersøgelsesprocessen er en fortolkningsproces mellem undersøgelsesgenstanden og den allerede eksisterende teori (Antoft & Salomonsen 2007:38). Dette taler ligeledes ind i den adaptive tilgang, da undersøgelsesprocessen er et sammenspil mellem empiri og teori.

Litterær etnografi

I forbindelse med den eksisterende forskning blev et studie af Eva Illouz udfoldet. Hun har som sagt arbejdet med lignende problemstillinger og undersøgelsesområder. Der fandt jeg ud af, at hun havde overvejet både visuel etnografi og litterær etnografi som metode. Den visuelle etnografi fordrer, at man bruger visuelt materiale til at indsamle og skabe viden. Dog finder jeg, at denne metode ikke er oplagt i forbindelse med at forstå den sociale verden, der skildres i realityprogrammet "En fabulous familie" og at tyde og forstå emotioner på baggrund af billeder, hvilket leder mig videre til litteræretnografien.

I litteræretnografien finder jeg Jean-Anne Sutherland og Kathryn Feltey, som argumenterer for, hvordan man kan "læse" en film og dermed bruge litteræretnografien i forbindelse med visuelt materiale.

Sutherland og Feltey beretter, at film er interessant som undersøgelsesgenstand, da det at se en film er en af verdens mest populære sociale begivenheder (Feltey & Sutherland 2012:4). Desuden er der flere mennesker, der ser film, end der er folk, der læser bøger (Feltey & Sutherland 2012:7). Det, at se en film, kan bruges som middel til at blive mere oplyst om historiske begivenheder, kulturelle forskelle, personlige forhold eller blot som underholdning (Feltey & Sutherland 2012:4). Derfor må man forstå, at en film både kan skabe og reflektere en kultur, samfundet, systemet med mere.

Denne opgave tager ikke udgangspunkt i film som undersøgelsesgenstand, men i stedet i reality-tv. Dog fungerer Feltey og Sutherlands pointer stadig, idet reality-tv søger at underholde ligesom film. Samtidig finder jeg som nævnt i indledningen, at reality-tv, ligesom film, kan belyse samfundsmæssige strukturer, kulturelle forskelle med videre. Desuden, grundet realitygenrens popularitet og store seertal, kan man ligeledes argumentere for, at dette kan være en social begivenhed, der samler folk.

Feltey og Sutherland påpeger desuden, at man ved brugen af denne metode vil være mindre optaget af tekniske aspekter ved filmproduktionen, men i stedet være mere optaget af historien,

der udfolder sig gennem filmen, og hvordan denne fortælles. Feltey og Sutherland fordrer, at man "læser" en film sociologisk med udgangspunkt i enten identitet, interaktion, ulighed eller institutioner (Feltey & Sutherland 2012:6).

Grundet specialets videnskabsteoretiske tilgang vil disse fire perspektiver være gensidigt påvirket af hinanden, og det er derfor ikke muligt kun at tage udgangspunkt i et af perspektiverne. Jeg søger derfor at skildre følelser med udgangspunkt i et reality-program, hvilket betyder, at jeg er nødt til også forstå konteksten for den sociale virkelighed, som programmet skildrer. Derfor vil følelser blive forstået både i forhold til identitet, interaktion, ulighed og institutioner i den kontekst. Dog vil opgaven afgrænse sig til hovedsageligt de følelser de tre hovedpersoner i det valgte reality-program skildrer. Den sociologiske fortolkning og analyse kræver derfor en forståelse af forholdet mellem den historiske kontekst, sociale strukturer og individuelle oplevelser (Feltey & Sutherland 2012:10).

Grundet valget af videnskabsteori og metode, tager jeg i specialet derfor ikke hensyn til formålet med og produktionen af programmet, hvilket kan være en ulempe, idet jeg er opmærksom på, at produktionsselskabet laver programmet i forbindelse med økonomisk vinding. Desuden får man som seer kun adgang til udvalgte dele af et større samlet materiale og flere situationer og hændelser kan være klippet sammen og andre udeladt af det færdige produkt. Alligevel, begrundet i ovenstående kapitel, så er jeg kun interesseret i den sociale virkelighed, som skildres i programmet og ikke, det der ikke skildres.

Litterær etnografi i praksis

I metoden opstiller Feltey og Sutherland to tilgange til, hvordan man benytter metoden i praksis. Den første tilgang tilbyder en struktur over, hvordan man kan studere en film som tekst, og hvilke processer man skal gennemgå i forbindelse med forskningen. Denne tilgang bliver benyttet til at forme specialet. Dog finder jeg denne tilgang mangelfuld i forhold til, hvordan man forholder sig til sin data, idet Feltey og Sutherland kun fordrer, at man skal redegøre for, hvordan man fandt sit materiale, og hvordan materialet bliver indsamlet og kodet (Feltey & Sutherland 2012:12).

Den anden tilgang tilbyder derimod en mere udvidet forståelse af, hvordan man som forsker kan forholde sig til sin data. Ved brugen af denne tilgang forstår man forskeren som ikke deltagende observatør, og i den forbindelse skal forskeren benytte det etnografiske værktøj *tykke beskrivelser*. Hertil tilbyder de 5 processer, som led i forskningen, hvilke er: 1) vælge et program og se det flere gange, 2) skitser fortællende temaer, 3) udføre realistiske fortolkninger af

materialet, 4) benyt et større sociologisk perspektiv på materialet, for at se, hvad materialet også kan tilbyde, 5) sammenlign nummer 3 og 4 (Feltey & Sutherland 2012:13).

Denne opgave vil derfor benytte den første tilgang som en skabelon i forhold til hele specialets opbygning og processer, hvor den anden tilgang vil bidrage til, hvordan jeg vil forholde mig til dataene.

Specialets undersøgelsesgenstand

Forud for opgaven har jeg, indrømmet, et stort kendskab til reality-tv og alle de danske reality-programmer, der er tilgængelige. Jeg er nemlig selvudnævnt kæmpefan og har set mindst 1 sæson af alle danske reality-programmer. Derfor var jeg klar over, hvor jeg skulle begynde at lede efter data. Jeg har søgt på TV 2 Play, DR, Viaplay, Discovery+, Primevideo, HBOmax og Disney+, hvilke alle fremtræder via en enkelt google-søgning. Dog kan denne være påvirket af, at jeg tidligere har tilgået tjenesterne og vil måske være anderledes for andre. Da specialets omdrejningspunkt er reality-tv i en dansk kontekst, så var kravet, at programmet skulle være dansk og dansk produceret. Alle af disse streaming-tjenester, på nær Primevideo, har en decideret reality-kategori, hvilket var med til at begrænse undersøgelsesområdet. Desuden blev feltet afgrænset, da der på forhånd var et krav til, at den styrende tematik for programmet skulle være social afvigelse. Derfor var denne tematik essentiel i forhold til udvælgelsen af undersøgelsesgenstanden. På TV 2 Play fandt jeg programmet "En fabulous familie", som jeg også tidligere har set og fandt, at dette ville være et ideelt program til den nærliggende opgave, hvilket vil blive uddybet yderligere i nedenstående afsnit (TV 2 Play 2023). Kort om programmet handler det om en alternativ familie, og allerede der afviger det fra normen ved brug af ordet alternativ som beskrivelse.

Foruden det valgte undersøgelsesområde overvejede jeg også programmerne Ex on The Beach og Familien fra Bryggen.

Fravalget af programmet Ex on the Beach skyldes, at programmet handler om dating, sex, druk og fest (Discoveryplus 2023). Så på trods af, at man kan argumentere for, at nogle af deltagerne er socialt afvigende, så er temaet i programmet ikke baseret på social afvigelse, men nærmere parforhold og dating. Desuden foregår Ex on the Beach i udlandet og alle deltagerne bor sammen i en stor luksuriøs villa (Discoveryplus 2023). Virkeligheden i Ex on the Beach er derfor særligt konstrueret og mere isoleret set end i andre reality-programmer, hvilket førte mig til programmet Familien fra Bryggen.

I Familien fra Bryggen følger man Linse Kessler, hendes datter, mor og bror. Linse Kessler blev særligt kendt i 2011 for sine store silikonebryster og for at være søster til bokseren Mikkel Kessler. Da programmet startede, ejede Linse flere stripklubber og var lige kommet ud af fængsel. Linses mor "Mopper" drak mange portere på det lokale værtshus og Linses datter "Geggo" var stripper og bestyrer af en stripklub til dagligt. Programmet kørte i 20 sæsoner og sluttede i 2022 (Viaplay 2023). Der er flere aspekter af netop dette program som taler ind i social afvigelse og ville derfor godt kunne opfylde kriteriet omkring social afvigelse som tema. Dog skyldes fravalget af programmet, at hovedpersonerne ændrede sig meget i løbet af de 11 år programmet blev sendt, og i den nyeste og derfor mest aktuelle sæson, opfyldte de ikke længere de umiddelbare krav til social afvigelse. Jeg valgte derfor at gå med et andet program, som var mere aktuelt, og som snakker mere ind i tiden og de sociale, samfundsmæssige og historiske kontekster, der udspiller sig nu.

Præsentation af undersøgelsesgenstanden

Valget faldt derfor på programmet En fabulous familie. Det er et realityprogram sendt på TV 2 i 2019. Programmet handler om de tre drag queens Kim, Molly og Annemette og deres kat. Kim er en homoseksuel mand, som klæder sig ud som en kvinde. Molly er født som en mand, men identificerer sig som en kvinde og er i gang med at skifte køn. Desuden klæder Molly sig ligeledes ud som en kvinde. Annemette er en kvinde, der klæder sig ud som en mand og kvinde. Gennem programmet forsøger de at vise verden, at man ikke behøver at være en traditionel familie med villa, vovse og Volvo gennem deres hverdagsliv.

Programmet består af 1 sæson og 6 afsnit på omkring 25 minutters varighed og kan findes på streaming-tjenesten TV 2 Play, hvortil man skal have et månedligt abonnement. På trods af den samlede varighed på omkring 3 timer får vi lov til at følge hovedpersonerne i deres hjem, på deres arbejdsplads og i offentligheden. Det er derfor et komprimeret materiale, men som tillader forskeren at opleve de tre hovedpersoner i mange situationer og relationer på kort tid.

I forhold til opgaven forekommer dette program særligt relevant, da 1) det er et reality-program, 2) de tre hovedpersoner i programmet afviger fra samfundets generelle kønsroller, seksualiteter og familieliv.

Man kan diskutere, hvorvidt programmets præmis for programmet er forældet, idet LGBTQ+-miljøet fortsat bliver større og mere anerkendt i samtiden. Dog skal vi ikke længere tilbage end til i foråret, hvor Frederiksberg Bibliotek endte i problemer, da de ville afholde et arrangement for børn, hvor to drag queens skulle komme og optræde og synge Disney-sange. Arrangementet

blev kaldt for drag underholdning i børnehøjde. Både biblioteket og de to drag queens, som skulle optræde, er blevet mødt med stor kritik og deciderede dødstrusler. Udenfor biblioteket blev der dannet demonstrationer, og optøjerne trak meget opmærksomhed i medierne (Danmarks Radio² 2023). Kim var iblandt en af de to drags, som endte med at optræde på biblioteket (Instagram 2023).

Adgang til feltet, noter og kodning

Generelt når man benytter en etnografisk metode i sin undersøgelse, er det nødvendigt at tage stilling til sin rolle i felten. I nærliggende speciale optræder jeg som forsker i en ikke deltagende observatør rolle (Riis 2005:82), hvilket betyder, at jeg som forsker ikke direkte kommer til at påvirke kvaliteten af dataene i form af min tilstedeværelse, relation eller interaktion (Riis 2005:85). Der kan dog opstå nogle etiske overvejelser i forbindelse med, at der ikke er hentet informeret samtykke i forbindelse med den nærliggende opgave, dette bliver uddybet yderligere i afsnittet *etiske overvejelser*.

Som observatør er den vigtigste datakilde de feltnoter, der produceres i forbindelse med feltarbejdet, idet disse noter vil udgøre empirien, og den endelige analyse beror på kvaliteten af disse (Riis 2005:89). I nærliggende opgave består datamaterialet af reality-programmet En fabulous familie, hvilket betyder, at dataene er stationære og ikke ændrer sig. I den forbindelse har jeg som forsker mulighed for at tilgå feltet af flere omgange og spole og pause i materialet. Dette betyder, at jeg har set programmet fire gange i forbindelse med indsamlingen af data. Jeg har set programmet en gang, hvor jeg ikke har taget noter, men blot har fået en forståelse for programmet og handlingen deri. Derefter har jeg set programmet igen, hvor jeg har taget noter i form af nøgleord og korte sætninger. Feltnoter og tilgangen hertil varierer fra forsker til forsker (Emerson et al 2015:20), jeg har valgt at tage noter på min telefon. Noterne fremgår af tabel 1, som findes i Bilag 1. Dernæst har jeg set programmet og samtidigt produceret tykke beskrivelser af programmet og slutteligt set programmet en fjerde gang, for at se, om der var noget, som jeg havde overset (Feltey & Sutherland 2012:12).

Tykke beskrivelser

For en nærmere forståelse af tykke beskrivelser vil jeg i dette afsnit præsentere forskningsteknikken og uddybe, hvordan denne er blevet brugt i specialet.

Tykke beskrivelser er en etnografisk og kvalitativ forskningsteknik. Udtrykket blev opfundet af socialantropologerne Gilbert Ryle og senere af Clifford Geertz, hvor jeg har valgt at tage

udgangspunkt i sidstnævnte (Geertz 1973:312). Geertz hævder, at kulturer er et meget komplekst menneskeskabt koncept. Fordi kultur er så kompleks, bør kulturforskere ikke forsøge at lede efter mønstre og love, der forklarer kultur, men bør i stedet forsøge at udforske og forklare måden, hvorpå mennesker forsøger at give mening til deres liv (Geertz 1973:318). Denne forståelse er den samme i den nærliggende opgave, hvilket er begrundet tidligere ud fra den valgte videnskabsteori, som er ontologisk konstruktivisme og den abduktive tilgang.

Desuden påpeger Geertz, at etnografers opgave ikke blot er at tage noter, føre dagbog og rapportere, hvad de ser. I stedet er formålet for etnografer at beskrive meget komplekse og indviklede detaljer, som kun kan forstås gennem tykke beskrivelser. Det er derfor ikke muligt for forskere at være objektive i arbejdet med tykke beskrivelser, idet denne metode kræver fortolkning. Det er derfor observatøren, der rekonstruerer en scene i disse noter og i forsøget på at forstå, hvad man ser, bruger etnografen sin baggrundsviden omkring kulturen, hvori scenen udspiller sig (Geertz 1973:313). Dette taler ligeledes ind i den abduktive tilgang, idet man på forhånd har en forståelse af fænomenet og konteksten, hvori fænomenet udspiller sig, hvilket derfor unægteligt kommer til at påvirke fundene og hermed også dataene. Det er derfor også en af svaghederne ved tykke beskrivelser, idet en forsker kan beskrive og forstå en situation anderledes end en anden. Dog er de tykke beskrivelser i denne opgave baseret på et offentligt tilgængeligt program, hvilket tillader andre at tilgå nøjagtigt samme materiale.

Tykke beskrivelser handler derfor om observation, beskrivelse, fortolkning og analyse af en situation, hvilket giver mulighed for også at analysere de følelser, der ikke bliver decideret italesat. De tykke beskrivelser baseret på reality-programmet *En fabulous familie* kan man finde i Bilag 1 og materialet er sorteret efter afsnit. I følgende afsnit, vil jeg uddybe, hvordan denne data efterfølgende er blevet kodet.

Kodning af materialet & Analysestrategi

Kodning er med til at danne en struktur over den fundne data, hvilket muliggør, at man kan finde eventuelle ligheder eller forskelle (Kvale & Brinkmann 2009:223). Kodningen kan være styret af enten teorien og de dertilhørende begreber eller af dataene. I denne opgave er kodningen styret delvist af problemfeltet og af data. Den abduktive tilgang tillader, at jeg gør brug af begge. Kodningen er delvist styret af problemfeltet, da dataene er blevet udvalgt på baggrund af problemfeltet, både i forhold til afgrænsningen af undersøgelsesgenstanden og i forhold til, at problemfeltet har afgrænset teorien til emotionssociologien. Kodningen bliver styret af dataene, idet det er dataene, der danner rammen for, hvilke emotioner der vil indgå i teorien.

Grundet, at undersøgelsesgenstanden er et reality-program, får seeren lov til at opleve Annette, Molly og Kim i mange sociale kontekster. I forbindelse med social afvigelse, som beskrives i den eksisterende forskning, finder man, at social afvigelse er kulturelt generet af historie og kontekst. Endvidere, ud fra de tykke beskrivelser, ser man, at følelserne er særligt påvirket af, hvilke sociale kontekster man ser hovedpersonerne i. I analysen vil de tykke beskrivelser, derfor blive delt ind i de forskellige sociale kontekster, som Molly Kim og Annette indgår i, og dette udgør derfor analysestrategien (Bilag 1). Dette bliver uddybet yderligere i forbindelse med analyseafsnittet.

Kvalitetskriterier

Da specialet udelukkende er udformet på baggrund af kvalitative forskningsmetoder, kan der argumenteres for, at der er behov for at vurdere kvaliteten af undersøgelsen med kriterier, som respekterer den kvalitative metodes særegenhed (Tanggaard & Brinkmann 2020:657f). I vurderingen af undersøgelsens kvalitet har jeg derfor valgt at anvende kriterier, som typisk anvendes i kvalitative sammenhænge, hvilke er: *troværdighed*, *bekræftbarhed* og *overførbarhed* (Thagaard 2004:176).

Troværdigheden vedrører, hvorvidt den kritiske læser overbevises om kvaliteten af det indsamlede empiriske materiale. Dette skal ske gennem forskerens argumenter i forhold til, hvordan dataene er opstået gennem undersøgelsens udarbejdelse (Thagaard 2017:23,185). Troværdigheden i denne opgave er derfor tosidet, idet jeg tager udgangspunkt i et offentligt tilgængeligt program, så det er muligt for læseren at tilgå undersøgelsesgenstanden. Dog består dataene af tykke beskrivelser, som kræver en fortolkning foretaget af forskeren, men det er muligt for læseren at følge processen i forhold til, hvordan de tykke beskrivelser er blevet lavet, hvilket er beskrevet i ovenstående afsnit og findes i Bilag 1. Dog er det både mig som forsker der udarbejder de tykke beskrivelser og analyserer på baggrund af de tykke beskrivelser, der er derfor meget fortolkning i forbindelse med specialet.

Bekræftbarheden i en undersøgelse vedrører tolkningen af den indsamlede empiri, hvilket kræver, at forskeren evner at forholde sig kritisk til egne tolkninger, samt at specialets tolkninger kan bekræftes af anden eksisterende forskning. Et vigtigt kriterium i forhold til at opnå dette er igen forskerens argumentation samt redegørelse for de tolkninger, som er gjort gennem forskningen (Thagaard 2017:23,187f). Derfor har det, med henblik på at inkludere læseren i processen, været vigtigt for mig gennem hele specialet, særligt i metode- og analyseafsnittene, at være gennemsigtig omkring mine fremgangsmåder. Derudover vedrører bekræftbarheden også en

interesse for de såkaldte negative tilfælde, hvor fokus er rettet mod begivenheder, som strider mod de generelle tendenser (Thagaard 2017:187-190). I dette speciale bliver bekræftbarheden styrket gennem de negative tilfælde, da de tolkninger der forekommer i analysen, tager udgangspunkt i et offentligt tilgængeligt program og, da fundene i analysen bliver diskuteret undervejs. Samtidigt bliver fundene i analysen sat i forbindelse med den eksisterende forskning og bliver derfor diskuteret ud fra den tidligere teori på området omhandlende særligt social afvigelse.

Overførbareheden er det sidste kriterium og vedrører, hvorvidt specialets resultater kan overføres og være relevante i andre sammenhænge, forudsat at de forskellige undersøgelser har egenskaber tilfælles (Thagaard 2017:23,191f). I dette speciale kan der således være tale om muligheden for at udlede mere generelle antagelser om de følelser, der er forbundet med at være socialt afvigende, som ikke kun gælder de reality-deltagere, som jeg har valgt at undersøge. Idet der tidligere er blevet argumenteret for, at reality-tv kan fortælle noget om samfundet, hvori programmet foregår, så kan man argumentere for, at visse dele af analysen og derfor visse følelser kan.

Etiske overvejelser

Forud for etnografisk feltarbejde findes der en række forskningsetiske retningslinjer, som blandt andet indebærer, at man ikke misbruger de deltagende og forvolder dem skade i forbindelse med feltarbejdet, men at man i stedet behandler dem med retfærdighed og ikke diskriminerer på baggrund af social status, seksualitet, race eller køn. Generelt indenfor kvalitativ forskning og metode findes der også en række forskningsetiske principper, hvor de deltagende får mulighed for at samtykke, anonymitet og godkendelse af det færdige produkt (Larsen & Glud 2013:78).

I forbindelse med den nærliggende opgave, hvor et reality-program bruges som data, kan det forekomme u hensigtsmæssigt at benytte ovenstående etiske principper, idet forskningen foregår fra hjemmet og bliver tilgængeligt online. Det vil sige, at man ikke er deltagende observatør, men anderledes end ved almindeligt feltarbejde, befinder man sig heller ikke i feltet. De, som bliver undersøgt, er derfor ikke klar over, at de er en del af en undersøgelse. Det er derfor op til den enkelte forsker at tage stilling til, hvad der er etisk i forhold til den givne case (Larsen & Glud 2013:78).

Dog kan man argumentere for, at idet Molly, Kim og Annemette har valgt at deltage i et reality-program, så har de på forhånd accepteret præmissen om, at andre kan tage stilling til det materiale, der bliver udgivet i programmet. I denne case er der derfor ikke blevet taget stilling til, om hvor grænsen går i forhold til, hvad der er privat og offentligt, idet programmet er offentligt tilgængeligt. Der er derfor ikke hentet informeret samtykke i forbindelse med opgaven, idet de giver samtykke til selve programmet i første omgang. Desuden er omdrejningspunktet i dette speciale at studere følelser og handlinger, hvilket gør, at der ikke bliver taget stilling til om Molly, Kim eller Annemette opfører sig hensigtsmæssigt eller ej. Der vil derfor ikke blive skrevet om dem i hverken et negativt eller positivt lys, og det vurderes derfor på baggrund af dette, at de bliver behandlet med retfærdighed.

Kapitel 3: Teoretiske tilgang analytiske begreber

I dette kapitel præsenteres opgavens teoretiske perspektiv samt de analytiske begreber, der vil blive benyttet i forhold til, hvilke følelser der skildres i reality-programmet "En fabulous familie". Den overordnede teoretiske ramme tager udgangspunkt i bogen "*Hverdagslivet følelser*" (2015) og "*Følelsernes sociologi*" (2017) begge redigeret af Inger Glavind Bo og Michael Hviid Jacobsen. Ulemperne ved at benytte netop disse to bøger, kan være at de tager udgangspunkt i andre teorier og kobler dem sammen, for dernæst at skabe et overblik over følelserne og den sociologiske teori der kan beskrive disse. Dog er fordelene, at da det er redigeret af to danske forfattere og at man, ser man hvordan de tager det danske samfund med i de teoretiske forståelser.

De emotioner, der er blevet udvalgt i forhold til teorien, er baseret på den indsamlede data, som findes i bilag 1 og er henholdsvis lykke, angst, skyld, skam, selvbekendelse, kærlighed, medfølelse, mod og frihed. Der er derfor blevet sorteret i teorierne og fokus er derfor kun på teori og begreber der har relevans for undersøgelsesgenstanden. Teorien søger at danne en ramme, der kan give et nyt perspektiv på den sociale virkelighed, der skildres i programmet og som er beskrevet i de tykke beskrivelser.

Lykke & angst

Lykke

I forståelsen af lykke opereres der ofte mellem to grundopfattelser; *den hedonistiske* og *den eudaimoniske lykkeopfattelse*. Den hedonistiske lykkeopfattelse går ud på at søge maksimal nydelse og minimal lidelse og er den lykke, vi oplever i hverdagen, når vi nyder livet og føler os glade (Olsen 2015:150). Hvis man har denne lykke som mål, forsøger man derfor at få et så nydelsesfuldt liv som muligt med få ubehagelige oplevelser. På den måde er det også i den hedonistiske retning, at vi møder den tætteste kobling mellem lykke og bestemte følelser som glæde, henrykkelse, nydelse og morskab (Olsen 2015:150-151).

Den anden opfattelse af lykke er den eudaimonistiske lykkeopfattelse, som tager udgangspunkt i, at det er livet som helhed, der indgår i vurderingen af lykken. Denne form for lykke er til forskel fra den hedonistiske lykke, da det ikke blot er et følelsesmæssigt anliggende, men involverer samtidig et kognitivt element i form af menneskets refleksioner over sin tilværelse og sine valg (Olsen 2015:151). Den eudaimonistiske lykkeopfattelse er desuden forbundet med at gøre det gode, ikke blot for egen vinding, men også for fællesskabet. Derfor står dyder såsom

retfærdighed, mod, storsind, mildhed og venskab således centrale for lykkens virke i den menneskelige tilværelse, når man taler om den eudaimoniske lykke. Med andre ord, og måske forenklet sagt, kan man sige, at den eudaimoniske lykke handler om mening, hvor lykke i den hedonistiske tradition handler om nydelse (Olsen 2015:151).

Angst

Angst er et fænomen, som kan spores langt tilbage i menneskets mentalitetshistorie. Selvom angst ikke er et nyt fænomen, er det en følelse, som især hører det specifikke moderne hverdagsliv til. Det er først i denne moderne tidsalder, at angsten for alvor har bidt sig fast i menneskets dominerende sociale og kulturelle erfaringer af os selv (Sørensen 2015:115). Angsten er på denne måde en form for følelse, som er essentiel i forståelsen for, hvem vi er som individer. (Sørensen 2015:115). Angsten er også med til at beskrive, hvilket samfund og kultur, som vi lever i. Angsten spænder bredt over samfundet og findes i mange perspektiver. Ét af disse perspektiver er den social- og kulturvidenskabelige. Dette perspektiv tager udgangspunkt i den moderne tidsalder, også beskrevet som *angstens tidsalder* (Sørensen 2015:135). Dette skyldes, at angsten er blevet en del af os menneskers hverdagsliv, og lader til at blive mere og mere udbredt. Én af grundene til denne udbredelse er perspektivet om den *teknologiske fornuft*.

Den teknologisk fornuft, som dominerende i det senmoderne samfund, lader til at medføre en splittelse af menneskets personlighed i forskellige områder af kulturen. ”*Kunsten bliver splittet fra livet, fornuften bliver splittet fra følelsen, menneskets arbejdskraft bliver splittet fra arbejdsproduktet, barndommen bliver splittet fra voksenlivet, Gud bliver splittet fra mennesket, værdierne bliver splittet fra et højere grundlag.*” (Sørensen 2015:135). Mennesket får altså dermed en mere opgivende attitude i forhold til egen bevidsthed, i et forsøg på at beskytte sig selv mod den virkelighed vi lever i. Denne opgiveness medvirker til en stigende social udbredelse af for eksempel ensomhed, selvødelæggende adfærd og fremmedgørelse. Teknologien, som skal gøre alting nemmere, mere gennemskueligt og samtidig mindske vores angst for det ukendte, skaber i bund og grund en virkelighed, hvor vores fælles forståelse af virkeligheden bliver mere afskåret fra alt det, som vi ikke selv kan regulere eller styre. (Sørensen 2015:136). Indenfor det social- og kulturvidenskabelige perspektiv møder man også begrebet *frygtkultur*. Dette begreb er sigende for den udbredte angst i det senmoderne samfund. I takt med at samfundet, teknologien og kulturen er blevet mere sikkert i forhold til tidligere, bliver vi mennesker ikke udsat helt så meget for farer i form af ulykker, mord, vold og sygdom. Dette bevirker, at

mennesket ikke håndterer disse former for farer i samme grad. Disse farer eller frygtperspektiver bliver altså på samme måde ikke en del af menneskers dagligdag, og derfor lærer vi mennesker ikke at håndtere disse situationer, som kan opstå hertil, og oplever angsten i tankerne om, at disse frygtperspektiver skal opstå i vores liv. Frygten for ulykke skaber en utryghedsfølelse i mennesket og danner grundlag for en bekymrende hverdag, hvor vi frygter det ukendte og uforudsete. (Sørensen 2015:141).

Skyld, skam & selvbekendelse

Skyld

Skyld er et emotionsbegreb, som vi mennesker oplever i mange facetter og former i dagligdagen. Inger Bo beskriver skylden som emotion, som det psykologiske og sociologiske gensvar på brudte løfter. Her enten føler vi, eller burde føle skyld, når vi ikke står op for det vi siger, at vi vil gøre. Hvis vi for eksempel ikke holder hvad vi lover, eller ikke gør det som vi siger, at vi vil gøre - så burde vi føle skylden rent filosofisk og psykologisk (Brinkmann 2015:72). Dette kommer sig af, at vi mennesker har koreograferet vores hverdag, således at denne følelse er en normal og foretrukket reaktion på et brud på den moralske orden, som vi lever under. Vi mærker på denne måde moralen i vores krop - gennem skylden (Brinkmann 2015:73).

Skyld hører inde under den kategori af følelser, som kaldes for moralske emotioner. Psykologisk og sociologisk er denne slags emotioner som skylden, både kognitive og kommunikative. Skyld bliver i den kommunikative sammenhæng essentiel, når den udtrykker, hvordan et individ forholder sig til sig selv. Den kan påvise, at et individ forstår at have lavet brud på den moralske orden. (Brinkmann 2015:78). Skylden føles kun, når et individ oplever eller kan vurdere, at de har gjort noget som er forkert. Det sker ofte, at mennesker, som er afvigende fra den moralske orden, handler på en uhensigtsmæssig måde, uden at føle skyld overfor de normer, som findes i samfundet. Her kommunikerer disse individer, gennem deres handlinger, at de enten ikke forstår eller respekterer de sociale normer.

Skyldfølelsen er vigtig for, at mennesker bliver til ansvarlige og reflektive individer i samfundet, ved at blive holdt ansvarlige for deres handlinger. Hvis ikke, at mennesker bliver fremstillet som skyldige, når de har brudt den sociale orden eller kan redegøre for deres handlinger, vil de, ifølge Bo, ikke kunne udvikle en selvstændig og moden moralsk sans. (Brinkmann 2015:89). Overdrives denne fremstilling af et individ, kan dette medføre, at individet ikke udvikler en moralsk sansning gennem skyldsemotionen, men i stedet ender med at blive selvbekendende i en sådan grad, at individet kan blive tynget af skamfølelsen. Bo tematiserer denne

tendens som en samfundsmæssig udvikling af skyldfølelsen. Hvor det altså førhen var bruddet på de moralske forpligtelser og regler, som ville udløse skyldfølelsen, er det nu mere følelsen af skyld over, ikke at være god nok, som kommer til at fylde mest hos individet. (Brinkmann 2015:89).

Skam

Den franske eksistentiale filosof Jean-Paul Sartre lader sin hovedperson i sit skuespil "No Exit" afsluttende konkludere "Helvede er de andre". Subjektet eller jeget, ifølge Sartres, er det, som skabes i mødet med andre mennesker. Her får andre " (...) stor betydning for subjektets selvfølelse eller mangel på samme." (Bo 2015:93,4-5). Skammen opstår altså her i forskellene mellem egne og andres idealer, samt deres adfærd. Det er altså kun muligt at kunne opleve skam overfor andre, da skamfølelsen her forudsætter andres blik på individets adfærd. Det er altså ikke muligt at opføre sig på en pinlig eller vulgær måde, når man er alene. (Bo 2015:94). For at forstå skammen som en emotion, skal man ifølge Donald Nathanson se på skammen som en proces bestående af fysiologiske og kognitive sekvenser (Bo 2015:97). Der opleves her først en sekvens, hvor individet bliver påvirket af en stimulus (trigger) af en affekt, hvor individet genkalder sine tidligere handlinger ud fra denne affekt. Disse tidligere handlinger (script) har individet i forvejen sammenkoblet med en skamfølelse. Efterhånden mennesker aldres, kobler vi flere handlinger fra tidligere oplevet situationer sammen med skamfølelsen. Denne proces stopper ikke så længe vi lever og kan huske, ifølge Nathanson (Bo 2015:97).

Skam er ligesom skyld en moralsk følelse, som er knyttet til samvittigheden. I modsætning til skyldfølelsen, skammen en bedømmelse af selvet i os mennesker. Begge slags emotioner kan fremkaldes af dårlig samvittighed, men der er forskel på, hvordan disse emotioner påvirker os. Skammen involverer altså direkte et individs identitet og sætter spørgsmålstegn ved ens morale. Skylden derimod retter sig mod vores handlinger og adfærd (Bo 2015:95-96). Skamfølelsen er derfor fundamental for vores samvittighed og opretholdelse af den sociale orden, fordi den signalerer moralske overtrædelser. Pinlighed, forlegenhed eller at føle sig afvist er alle følelser, som er knyttet med skam. Disse følelser er med til at opretholde en social orden, når vi befinder os i mødet med andre. Dette skyldes, at de interagerende parter i diverse sociale situationer, alle prøver at undgå disse følelser. (Bo 2015:101).

Skammen skal dog ikke kun anses som negativ og ubehagelig, men også som positiv. Dette kan forstås ved, at vi som accepterer de relaterede følelser (utilstrækkelighed, svaghed, dumhed osv.), benytter skammen som et slags indre kompas for indsigt og personlig udvikling. På denne

måde kan skammen også blive en retningsnor for en bedre fremtidig social interaktion med andre mennesker. (Bo 2015:101).

Selvbebrejdelse

Begrebet *selvbebrejdelse* er en kritisk selverkendelse, som afspejler samspillet mellem individuel oplevelse og de samfundsmæssige påvirkninger, og hvordan disse to aspekter tilsammen konstruerer en personlig fortælling eller narrativ om individets helbred samt identitet. Selvbebrejdelse dækker også over en psykologisk samt følelsesmæssig reaktion, hvor individet pålægger sig selv ansvar og skyld for en mislykket handling eller en fejl. Dette indebærer her at føle skyld eller skam, samt at kritisere sig selv og de handlinger og beslutninger, som individet udfører. Dette kan ofte føre til en negativ selvopfattelse (Blaxter 2004:45).

I forskningen finder man at individets identitet er tæt forbundet med begrebet indenfor konteksten af sundhed og sygdom. Identiteten i denne sammenhæng refererer til den måde, hvorpå individer opfatter sig selv, deres rolle i samfundet og den forbindelse, som de har til deres helbred og eventuelle sygdomme. Ved at påtage sig ansvar for egen sundhed eller eventuel sygdom, bliver denne selvopfattelse af kontrol og styrke et omdrejningspunkt for individets selvbebrejdelse. Det vil sige, at individet i større grad ikke lægger vægt på andre faktorer, som kan spille ind i forhold til deres helbred. Faktorer som økonomi, socialklasse, miljø og lignende har alle også en mere eller mindre indflydelse på individets helbred. Ved ikke at lægge vægt på disse faktorer, bliver individet ikke gjort til et offer for sine sundhedsmæssige udfordringer. I en bred forstand repræsenterer begrebet ikke udelukkende en skyldfølelse eller bebrejdelse af sig selv i forhold til helbreds problematikker. Begrebet dækker også over en række komplekse og dynamiske processer, hvor individet prøver at forstå, navigere og forholde sig til både personlige og strukturelle faktorer (Blaxter 2004:41).

På samme måde som individet pålægger sig selv ansvaret for deres sundhed og helbred, altså bebrejder sig selv og ikke andre mulige faktorer, er dette også gældende i forbindelse med individets selvopfattelse og identitet. Her kan et eksempel være et individ, som i stor grad bygger sin identitet på at være drag queen. Hvis dette individ er bevidst om, at denne beslutning om at være drag queen er tabubelagt hos individets forældre, vil individet i stor grad risikere at forbinde det at være drag queen med noget negativt. I visse tilfælde vender individet ansvaret for sine forældres følelser omkring individets identitet indad. Individet tager altså ikke højde for forældrenes kulturelle eller strukturelle følelser vedrørende dette tabuiserede forhold til det at være drag queen og kan derfor risikere at bebrejde sig selv for disse følelser (Blaxter 2004:43).

Kærlighed & medfølelse

Kærlighed

Kærlighed kan opdeles mellem *eros* og *agape*. Disse begreber beskriver to forskellige typer for kærlighed. Eros-kærligheden omhandler den fysiske tiltrækning, mennesker har for hinanden, hvorimod agape-kærligheden omfatter det, vi kender som næstekærlighed. Agape beskriver den følelse, vi har, når vi holder af og/eller er knyttet til et andet menneske. Dette gælder især for nære venner og familie (Engdal & Bo 2015:172). *"Enhver, der bryder sig om eller elsker nogen, rammes af ensomhed, når den, man bryder sig om eller elsker, ikke længere er der, fordi den elskede har forladt én fysisk eller emotionelt."* (Engdal & Bo 2015:364). Ud fra dette citat, afledes det, at kærlighed og ensomhed er følelser, som eksisterer sammen med hinanden. Begge følelser påvirker hinanden. Den amerikanske psykolog Irving Yalom beskriver, at ensomhed og isolation ikke som sådan kan elimineres, men altid findes i os mennesker. Her argumenterer Yalom for, at vi alle står alene her i livet, men at vi her kan dele vores egen ensomhed med andre mennesker, sådan at kærligheden kan kompensere for isolationen og ensomheden i os. Kærligheden fylder dermed ensomhedens rum ud, selvom rummet altid forbliver. Kærligheden kan dog til enhver tid forlade rummet, og vi vil igen opleve ensomheden og isolationen (Engdal & Bo 2015:176).

Helt overordnet kan vores liv anses som en konstant stræben efter at udfylde det tomrum af ensomhed gennem kommunikation og interaktion med andre mennesker. Denne kommunikation fremkommer i et forsøg på at gøre os mennesker mere forståelige, samt at danne relationer med andre. Kroppen og sindet skal forstås som et slags redskab, som vi benytter os af, når vi prøver at danne relationer med andre mennesker. Kærligheden handler altså ikke kun om den fysiske omsorg, vi kan give og modtage, men om at udvikle en fælles forståelse for hinanden. (Engdal & Bo 2015:176-177).

Kærligheden kan realisere os og lindre vores eksistentielle ensomhed. Hvis udfaldet af en kærlighedsrelation er positivt for udviklingen af vores selvbevidsthed og realisering, vil følelsen af ensomhed fylde mindre. For at dette udfald bliver positivt, må helt centrale aspekter som at kunne give og modtage opfyldes i denne kærlighedsrelation. I relationen kan den elskende (den givende part) altså se potentialer i den anden og få vedkommende (den modtagende part) til at vokse. Det samme gælder også omvendt. (Engdal & Bo 2015:177).

Kærligheden kan derfor anses for en grundlæggende form for kommunikation og tilknytning til andre. (Engdal & Bo:190).

Medfølelse

For at forstå, hvad begrebet *medfølelse* betyder, må man inddrage begreber som *sympati* og *empati*. Disse spiller nemlig en central rolle i diskussionen af medfølelse. Sympati er afledt af græsk og latin; *syn* (med) og *pathos* (lidelse) - direkte oversat til *medlidelse*. Her menes der, at sympatiske mennesker forstår at sætte sig i andre menneskers sted og forstår deres lidelse. Empati er et begreb, som beskriver os menneskers tanker og refleksioner overfor hinanden. Her er det ikke forståelsen af andre menneskers lidelse, men de tanker vi har for hinanden, som danner grund for begrebet (Bloch 2015:304).

Medfølelse fremkommer som en positiv moralsk følelse, som kan opstå mellem mennesker og skaber emotionelle bånd. Disse følelser bidrager derigennem til en forståelse af mennesker i nød i samfundet (Bloch:327). Medfølelse er ikke et entydigt begreb, men indeholder mange forskellige dimensioner. Biologi, interaktion, og følelseskultur er alle medspillere i definitionen af begrebet. Disse dimensioner tegner tilsammen et billede af medfølelse, som er forment af det samfund, som vi lever i, kombineret med menneskets biologiske forståelse af sympati og empati. (Bloch 2015:328).

I forlængelse af begrebet medfølelse, finder man også begrebet *tilskuereffekten*. Denne effekt opleves her i flere lag af samfundet. For eksempel i subkulturer som drag-kulturen, hvor diskrimination er stor overfor det som kan anses som socialt afvigende. Tilskuereffekten beskriver en tendens, som opleves i forhold til mennesker, som ikke handler på situationer, hvor det er moralsk forpligtende at handle. Medfølelse bliver i dette tilfælde struktureret af samt reguleret ud fra for eksempel sociale forhold, hvor disse er bestemmende i forhold til, hvem som har ret til sympati fra andre. (Bloch 2015:329).

Begrebet medfølelse udspringer altså fra forskellige overvejelser, begreber og sociale og kulturelle forhold, og dette ovenstående afsnit beskriver en hybriddefinition af begrebet.

Mod & frihed

Mod

Mod, som følelse i et sociologisk perspektiv, handler kort om at trodse frygt, fare og usikkerhed. Mod opstår derfor ikke i forbindelse med sikre situationer (Poder 2015:281). Mod er en følelse, der kræver handling, idet mod først bliver til i kraft af handlingen. Mod kræver selvtillid og troen på egne evner, samt det at kunne styre og gå imod følelsen eller følelserne af usikkerhed eller frygt. Mod er modsat andre følelser ikke automatisk eller spontan, idet den bliver

etableret via det at skulle overkomme frygt og føre til handling. Mod er derfor mere end blot en følelse (Poder 2015:284).

Mod søger mod at beskytte eller opbygge liv, hvad enten det handler om personlig udvikling for den enkelte, moralske værdier eller som middel mod fysisk smerte eller skam. Mod handler også om at kunne opbygge eller beholde noget værdifuldt i en eksisterende sædvane. Mod forandrer derfor mulighederne i det sociale liv (Poder 2015:289). Modige handlinger er derfor spændende i en sociologisk kontekst, idet følelsen og bevæggrundene bag følelsen kan føre individer mod nye identiteter eller anden adfærd. Ved at benytte dette teoretiske perspektiv har man en anden forudsætning for at forstå det sociale liv og de dertilhørende handlingsmønstre. Hvilket adskiller sig fra andre sociologiske teorier, som fokuserer på andre begreber såsom normer, rutiner og roller (Poder 2015:299-300).

Der findes 4 forskellige former for mod i den sociologiske forståelse af begrebet herunder fysisk mod, psykologisk mod, moralsk mod og eksistentielt mod. I praksis kan disse former for mod overlappe hinanden, men når man bruger begrebet analytisk, så skelner man imellem disse (Poder 2015:283). *Fysisk mod* handler om at kunne tilsidesætte frygten for død eller anden fysisk skade for en sag, som omhandler andre mennesker. Denne type af mod hører for de fleste sjældent med til hverdagslivet og opstår oftere i ekstreme situationer (Poder 2015:283-284). *Psykologisk mod* handler om at kunne overkomme frygten for tab af jeget og/eller afhængighed (Poder 2015:283). *Moralsk mod* handler om at kunne overvinde frygten for social ekskludering med formålet at kunne bevare sin etiske integritet. Denne form for mod er ikke umiddelbart kun af positiv værdi for den generelle del af befolkningen, men kan også være af negativ værdi (Poder 2015:283-284). *Eksistentiel mod* handler om modet til at være til og i den forbindelse være en autentisk deltager i eget liv og derfor ikke bare at være tilskuer til eget liv. Det eksistentielle mod handler om forholdet til selvet, og det at stå ved sig selv, som man er. Mod handler i denne forbindelse derfor om valg, man principielt hele tiden træffer. Desuden understreger denne tilgang til modet, at det er en individuel sag, idet det er et personligt anliggende. Eksistentiel mod handler således også om at kunne acceptere ens individuelle sårbarhed og acceptere behovet for andre. Denne form for mod handler om individets største behov for at føle sig forbundet med andre mennesker. Derfor kræver dette mod, at man skal kunne konfrontere skam og acceptere egne begrænsninger. Eksistentiel mod adskiller sig fra psykologisk mod i form af, at det er mere omfattende end at skulle udfordre dysfunktionelle træk ved det enkeltes individs personlighed (Poder 2015:286-288).

Frihed

I samfundsvidenskabelige og historiske analyser af frihed har man længe skelnet mellem to perspektiver; "heroisk" frihed og "institutionel" frihed. Gunnar Aakvaag præsenterer i stedet frihed i et hverdagsperspektiv også beskrevet som den lille frihed. Dette er på baggrund af, at Aakvaag finder, at frihed er en grundlæggende del af hverdagen, og han ser dette i forbindelse med to gensidige perspektiver (Aakvaag 2015:359). Først i et fænomenologisk perspektiv. Der findes mange hverdagserfaringer med frihed i alle individers liv, eksempelvis hvad man ønsker at bruge sin fritid på. Modsat når man enten er i skole eller på arbejde, hvor man får beordret, hvilke handlinger, der forventes. Derfor, for at kunne forstå og analysere frihed, er man nødt til at inddele i forskellige frihedserfaringer. Aakvaag inddeler derfor frihed i seks forskellige kategorier for at kunne anskue de forskellige perspektiver og erfaringer, som frihed bidrager og kan bidrage med i hverdagen (Aakvaag 2015:335). Jeg har dog med udgangspunkt i empirien, udvalgte de fire der forekommer relevant for

Frihed som objektive muligheder handler om grundlæggende aspekter ved egne handlinger. Dette indebærer evnen til selv at forme og ændre i verden. Det handler om at sætte sig et mål og dernæst handle for at realisere dette mål. Det vil sige, at man som individ er fri i den grad, at man kan formå at tilpasse sig samfundet. Man er dertil svarende ufri, idet man ikke kan få samfundet til at tilpasse sig egne planer og agendaer. Der er derfor i denne forbindelse et mulighedsrum, hvor jo flere tilgængelige muligheder, der findes, des mere fri er man. Derfor er denne form for frihed tæt forbundet med frygt, idet eksempelvis sygdom eller arbejdsløshed kan påvirke de objektive muligheder, som der er tilgængelige (Aakvaag 2015:338). *Frihed som beslutningskapacitet* handler om, at man er fri i den forstand, at man selv kan træffe sine egne beslutninger. Det er hermed det bevidste valg, truffet på indsamlede informationer og egen beslutning, som gør en fri. Hvorimod man er ufri, hvis der ikke er truffet et bevidst valg, men man i stedet er styret af dovenskab, sygdom eller andet. Aakvaag bruger begrebet *gap* om stadier i denne form for frihed, idet der er et gap imellem 1) at have valgt en handling, 2) igangsætte en handling og 3) fuldføre en handling. *Frihed som kreativitet* handler om *problemløsning*. Mennesker oplever hverdagen som bestående af en masse opgaver, der skal løses, og tit kan man benytte tidligere løsninger, men man kan også ende i nye situationer, og må derfor i den forbindelse finde på nye løsninger til problemet. Her opstår frihed som kreativitet. Dette kan gælde både de små hverdagsudfordringer, men kan også opleves i forbindelse med store livskriser. Idet man har evnen til at træffe disse beslutninger og finde nye løsninger, gør det at man bliver anset for værende en handlingskompetent og fri person. *Frihed som selvrealisering* handler om at udvikle evner og talenter ved først at udvikle på disse evner og senere udfolde

disse talenter. Man kan føle sig som ufri, idet man ikke tager friheden til selvrealisering og er fremmedgjort over for jeget.

Kapitel 4: Analyse

Persongalleri

Dette afsnit præsenterer de tre hovedpersoner fra reality-programmet “En fabulous familie”, der udgør undersøgelsesgenstanden i denne opgave. Personbeskrivelsen tager udgangspunkt i de tykke beskrivelser, som findes i bilag 1. Det er relevant at komme med en beskrivelse af Annemette, Kim og Molly forud for analysen, da dette kan give læseren en bedre forståelse af dem og deres baggrund for ageren i den sociale virkelighed, der bliver skildret gennem programmet. Endvidere vil afsnittet også redegøre for, hvordan de tre hovedpersoner er socialt afvigende og derfor, hvorfor deres følelser kan give et emotionssociologisk perspektiv på social afvigelse.

Annemette

Annemette er en 28-årig kvinde, som arbejder på musical-baren “My Fair Ladies” (Bilag 1:1.1.3) og så bijobber hun som drag queen og king (Bilag 1:1.1.1). Hendes drag queen persona hedder Faux Phoenix, og hendes drag king persona hedder Bjarno. Hun fortæller, at der er mange udgifter forbundet med at være henholdsvis drag queen og king, og at man samtidigt ikke tjener mange penge ved at optræde som drag. Hun drømmer om at arbejde fuldtid som drag queen og lave musicals, helst i USA. Hun giver udtryk for, at hun ikke ønsker at arbejde som bartender, men er nødsaget til det (Bilag 1:1.1.3). Annemette bor sammen med Molly og Kim og deres fælles kat, og hun beskriver dem som sin familie.

I forhold til Lemerts beskrivelse af primær og sekundær afvigelse, kan man ud fra ovenstående argumentere for, at Annemette tilhører kategorien primær afvigelse. Dette skyldes, at hun primært er tilpasset og holder sig indenfor samfundsnormerne. Det er kun i forbindelse med sit liv som drag queen og king, at hun skiller sig synligt ud fra mængden. Annemette er derfor ikke stigmatiseret og udtrykker heller ikke i forbindelse med programmet, at hun har oplevet at blive behandlet anderledes eller er blevet kigget mærkeligt på, hverken udenfor og/eller i forbindelse med sit job som drag queen. Anderledes skiller Annemette sig ud indenfor drag-miljøet, da dette miljø oftest består af mænd (Bilag 1:1.4.1). Desuden har Annemette en mindre rolle og storyline i programmet end Kim og Molly. Hvortil man diskuterer, om det skyldes, at hun ikke er interessant eller finurlig nok (Lindemann 2022:234).

Kim

Kim er en homoseksuel mand, drag queen (Bilag 1:1.1.1) og far. Kim har et barn med et lesbisk par, og den ene af kvinderne er gravid og venter deres andet barn. Kim har ikke en aktiv rolle i barnets liv, men besøger familien en gang imellem. Han er dog åben for, at barnet en dag vil være en del af hans liv og lære mere om, hvor barnet kommer fra (Bilag 1:1.2.2). Kim har et tæt forhold til sin mor og mormor, som han idoliserer, idet han synes, at de er nogle stærke kvinder, og fordi de altid har støttet ham (Bilag 1:1.4.2). Kims drag queen persona hedder Didi Cancerella, og han siger om sig selv, at han er en af de største i Danmark (Bilag 1:1.4.1). Alligevel er Kim nødt til at takke ja til småjobs, hvor han bliver hyret til firmafester (Bilag 1:1.1.4). Han møder også andre udfordringer i sit job som drag, da mange er nysgerrige og spørger ind til hans køn (Bilag 1:1.1.4). Han arbejder til dagligt på "My Fair Ladies" som bartender og på en frokostrestaurant som tjener (Bilag 1:1.1.3,1.3.3). Han drømmer om at være skuespiller og arbejde på et teater (Bilag 1:1.1.3). Han bor sammen med sin selvvalgte alternative familie Annemette og Molly. Programmet følger Kims hverdag og jagten på det internationale gennembrud som drag queen. Kim er socialt afvigende på flere parametre grundet hans seksualitet, kønsrolle og familieliv. Idet Kim er homoseksuel, og er en del af en regnbuefamilie, så adskiller han sig derfor fra normen, endvidere kan man argumentere for, at Kim, ifølge Becker, har tilpasset sig en subkultur herunder queermiljøet, for at finde et sted hvor han hører til. Kim tilhører derfor kategorien sekundær afvigelse, idet hans afvigelse er konstant og ikke kun, når han optræder som drag queen. Dog ser man i forbindelse med programmet, at Kim er i stand til at skjule sin afvigelse, når han ikke er klædt i drag og deltager i samfundet uden for queer miljøet (Bilag 1:1.2.2). Kim giver udtryk for, at han oplever at blive stigmatiseret og blive behandlet anderledes på grund af sin afvigelse (Bilag 1:1.4.2).

Molly

Molly er født som en mand, men identificerer sig som en kvinde (Bilag 1:1.1.1) og er i proces med at skifte køn (Bilag 1:1.3.1). Hun beskriver sig selv som værende 80% kvinde, da hun stadig har en penis (Bilag 1: 1.3.1). Molly har flere gange oplevet at blive afvist, fordi hun er anderledes (Bilag 1:1.3.1) og har oplevet, at mange kigger efter hende, når hun kommer gående på gaden. Desuden skal hun også stå model til, at mange spørger ind til hendes køn, og om det er hendes egne bryster (Bilag 1:1.1.4). Hun arbejder til dagligt på musical-baren "My Fair Ladies" og bijobber som drag queen (Bilag 1:1.1.1,1.1.3). Hendes drag queen persona går under navnet Harley Queen, og hun drømmer om at kunne komme til at leve af at arbejde som drag queen en dag, men på nuværende tidspunkt, er der meget lang vej til, at det økonomisk kan

lade sig gøre (Bilag 1:1.1.3). Molly fortæller, at det er både dyrt og hårdt at være drag (Bilag 1:14.1) Molly har flere drømme og ønsker også at kunne arbejde som model (Bilag 1:1.3.2) og flytte til USA og være "*thropy wife*" samt bijobbe som drag queen i fritiden (Bilag 1:1.1.3). Molly mener, at hun ville være en god model, og at Danmark godt kunne bruge nogle transkvinder som modeller (Bilag 1:1.3.2). Hun giver derfor udtryk for en længsel efter et andet liv, end det hun lever (Bilag 1:1.1.3) Molly bor sammen med sine venner Kim og Annemette og deres kat i et rækkehus i eller i nærheden af København (Bilag 1:1.1.2), og de beskriver deres relation som værende en alternativ familie (Bilag 1:1.1.1). I programmet følger man Molly i hendes hverdag og søgen på at få opfyldt sine drømme og en tur i detentionen. Molly er socialt afvigende, idet hun er transkønnet. Molly hører derfor ind under Lemerts sekundære kategori inden for afvigelse. Hun oplever i stor grad at blive stigmatiseret og oplever, at flere tager afstand fra hende og fravælger hende på baggrund af hendes køn og seksualitet (Bilag 1:1.1.4).

Generelt om de tre hovedpersoner kan man sige, at de lever op til dele af den definition af social afvigelse, der ligger til grund for denne opgave. Idet de alle adskiller sig på deres adfærd, værdier og livsstil fra normen i samfundet (Franzese 2009: 5, 59-61).

Analyse

I den eksisterende forskning og med udgangspunkt i opgavens videnskabsteoretiske tilgang forstår man, at alt er socialt konstrueret herunder, også følelser. Selvom de tre hovedpersoner er socialt afvigende, kan det påvirke deres følelser forskelligt afhængigt af, hvilken social kontekst de begår sig i. Jeg har derfor valgt at inddele analysen i forskellige sociale arenaer, for at skildre hvilke følelser, der er fremtrædende i de forskellige sociale kontekster.

Derfor er analysen delt op i to afsnit, herunder offentlig og privat sammenhæng. Den offentlige sammenhæng forstås således, at det er scener, der udspiller sig i samfundet, hvor hovedpersonerne ikke har mulighed for at styre eller forme verden. Den private sammenhæng forstås derfor, som de scener der udspiller sig, hvor hovedpersonerne har mulighed for at ændre i konteksten. Derudover er afsnittene endvidere blevet inddelt efter præcis hvilke offentlige sammenhænge og hvilke private sammenhænge, som udgør konteksten i forhold til den sociale verden, der skal undersøges.

Offentlige sammenhæng

Mødet med samfundet

I dette afsnit vil de følelser der skildres i forbindelse med mødet med samfundet tage udgangspunkt i Annemette, Kim og Mollys tur til en skønhedssalon og da, de er gæster til et stort modeshow, da de rejser til Manchester og da Molly og fællesvennen Mikkel tager ned i byen, for at bestille noget mad.

1) Molly, Kim og Annemette skal besøge en skønhedssalon, hvor de hver især vil have udført forskellige procedurer. Molly er meget spændt på hvordan salonen tager imod sådan en som hende. Hun derfor giver udtryk for, at hun godt er bevidst om, at hun er anderledes og at folk kan have en reaktion på dette. Hun fortæller endvidere, at de sidste to steder hun har besøgt for at få lavet en brazilian voksbehandling har afvist hende. Molly fortæller, at hun føler sig 80% som kvinde, da hun stadig har en penis, som hun ønsker at få fjernet (Bilag 1:1.3.1). Molly er derfor i denne situation ufri i forhold til objektive muligheder, da hun ikke selv kan ændre eller forme verden og dermed den måde hun bliver set på. Hun kan dog realisere målet om at ligne en biologisk kvinde mere og få ændret sin krop herefter, men hun vil aldrig være blevet født som biologisk kvinde. Hun bliver derfor begrænset af sit mulighedsrum (Aakvaag 2015:338). Hun oplever endvidere følelsen angst, da hun er bange for ikke at blive accepteret som hun er. I denne forbindelse ser man også en fleg af ensomheden, som er tæt forbundet med angsten. Ensomheden idet, hun oplever at andre ekskluderer hende på baggrund af sin kønsforståelse og at der ikke findes mange der minder om hende (Sørensen 2015:136). Molly har derfor ikke mange personer at spejle sig i. Dog ytrer Molly i forbindelse med ovenstående, at hun ikke håber at det bliver et problem denne dag på skønhedssalonen og udviser moralsk mod, da hun overvinder frygten for at blive socialt ekskluderet (Poder 2015:283-284).

De tre hovedpersoner Kim, Molly og Annemette er nu ankommet til skønhedssalonen, og de fortæller personalet, hvad de hver især ønsker at få ordnet. Annemette vil gerne have ordnet hår, Kim vil gerne have ordnet sine øjenbryn og have lavet oxy, og Molly fortæller, at hun gerne vil have vokset sine ben og dernæst ordnet sine negle. Hun tøver lidt, før hun spørger personalet, om de også laver brazilians og pointerer, altså på sådan nogen som hende. Hertil italesætter Molly sin sociale afvigelse, idet hun er en transkvinde og gør personalet opmærksom på dette. Dog fremstår det, at personalet havde bemærket, at Molly var en transkvinde, da de hurtigt svarer Molly, at det kan de sagtens finde ud af og Molly siger i synk "*Skønt, dejligt, accept*" (Bilag 1:1.3.1). På baggrund af denne accept fra personalet i skønhedssalonen bliver

Mollys mulighedsrum større end tidligere, idet hun før er blevet nægtet denne slags behandling fra andre steder (Aakvaag 2015:338). Molly og behandleren snakker sammen under behandlingen og Molly fortæller, hvordan hun tidligere har været udsat for, at andre saloner ikke ønskede at udføre behandlingen på hende, grundet hendes køn. Endvidere, fortæller hun hvordan de har henvist hende til mens room, selvom Molly ikke selv er af den opfattelse, at det er der hun hører til. Molly viser eksistentiel mod, da hun tidligere i forbindelse med besøget på de andre saloner, har stået ved den hun er og nægtet at lade disse forhenværende oplevelser forhindre hende i at forsøge at modtage behandlingen igen andetsteds. Desuden nægtede hun også at tage i mens room, selvom hun blev henvist dertil. Endvidere udviser Molly mod idet, hun indrømmer sin sårbarhed overfor behandleren og accepterer, at hun har brug for andre og for at føle sig forbundet med nogen (Poder 2015:286-288). Behandleren viser medfølelse overfor Molly, i form af at hun spørger Molly ind til hendes tidligere oplevelser og samtidig giver Molly den behandling, som hun tidligere er blevet benægtet. Behandleren inkluderer derfor Molly, i stedet for at ekskludere hende og undgår i den forbindelse tilskuereffekten, da hun faktisk vælger at hjælpe Molly, modsat de andre behandlere fra de andre saloner (Bloch 2015:328). Molly fortæller endvidere, at det kan være svært for hende at blive accepteret som kvinde i samfundet, og når hun taler, antager andre altid, at hun er en mand, selvom hun ikke selv ser sig sådan. Molly siger, at hun bliver ked af det, men ikke længere kan overskue at lave en scene (Bilag 1:1.3.1) Molly taler ind følelsen selvbebrejdelse, som er en kritisk selverkendelse. Da samspillet mellem hendes individuelle oplevelse, det at hun er en kvinde, ikke bliver modtaget ligeledes af samfundet. Disse to modstridende aspekter af Mollys liv påvirker Mollys narrativ om sin identitet, da hun ser sig selv som en kvinde, men ikke bliver modtaget sådan af samfundet (Blaxter 2004:45). Hun vender derfor denne følelse indad og påtager sig ansvaret for "fejlen". Følelsen selvbebrejdelse er tæt forbundet med følelsen af skam og Molly taler sig også ind i skammen. Idet Molly har dårlig samvittighed over, at hun overtræder den moralske orden og hun føler sig i den forbindelse afvist i mødet med andre (Bo 2015:101).

I denne seance har Molly derfor en positiv oplevelse på trods af sin sociale afvigelse og føler sig accepteret af personalet. Dog genkalder Molly flere negative minder om mødet med skønhedssaloner ved sit besøg og oplever derfor stadig negative følelser, selvom dette besøg var en god oplevelse for hende. Kim og Annemette stod ikke overfor nogle udfordringer i denne forbindelse, da deres sociale afvigelse ikke var synlig i samme omfang som Mollys.

2) Kim, Molly og Annemette er blevet inviteret som gæster til et modeshow. Vi møder Kim og Molly derhjemme, hvor de er ved at klæde sig i drag forud for modeshowet. Molly truer Kim med en dildo, da Kim står og ryger og Molly begrundet sin truen med, at modeshowet er vigtigt for hende. Modeshowet betyder meget for Molly, da hun håber på at kunne få nogle kontakter indenfor modebranchen, da hun ønsker at arbejde som model og selv deltage i shows lignende det de er på vej til. Molly er nemlig af den overbevisning, at Danmark godt kunne bruge nogle transkvinder som modeller, da de ikke er særligt repræsenteret i den danske modeverden (Bilag 1:1.3.2). Molly forsøger derfor at øge sit mulighedsrum og få flere objektive muligheder, da hun er af den overbevisning, at det hun er transkvinde står i vejen for hendes modelkarriere (Aakvaag 2015:338). Annemette og Kim er enige i, at Molly ville være en god model, hvis hun fik muligheden. De pointerer, at hun både har kroppen og det rette ansigtsudtryk til at kunne begå sig som model (Bilag 1:1.3.2). De er derfor også af den overbevisning, at hun bliver begrænset på grund af, at hun er transkønnet.

De tre hovedpersoner ankommer til modeshowet og sidder på første række, blandt andre gæster. De skiller sig tydeligt ud fra mængden. Da showet er slut beslutter Kim, Annemette og Molly sig for at drikke en øl til efterfesten, for at Molly kan mingle og dermed få nogle kontakter indenfor modeverdenen. Kim konstaterer, at de nok skiller sig for meget ud, og at han oplever, at folk ikke tør eller har lyst til at gå over og snakke med dem. Derfor ender trio'en med at stå helt alene rundt omkring et bord i tavshed. De oplever i denne forbindelse følelsen skam, idet der er stor forskel mellem andres idealer og Molly, Kim og Annemettes faktiske adfærd. De andres blik er derfor en katalysator for skammen, da denne følelse ikke var til stede, da de forlod hjemmet, iagttagelsen og deres handling, altså det at være klædt i drag, afspejles derfor i de andre gæster til modeshowet og er synligt anderledes (Bo 2015:94).

De vælger herefter at fjerne sig fysisk fra situationen og går ud for at trække noget luft. Kim og Annemette spørger Molly ind til, om hun ikke skulle ud at skabe nogle kontakter, da Molly forinden havde givet udtryk for, at det var hendes hensigt. Molly svarer dog tilbage, at hun bare sender nogle billeder til et modelbureau i stedet for når de kommer hjem. Kim, Molly og Annemette forlader derfor festen (Bilag 1:1.3.2). Ud fra dette kan man forstå, at Molly mister det eksistentielle mod. Til festen ender Molly med at være tilskuer i eget liv og tør ikke trodse frygten for at vise sårbarhed, hverken overfor Kim og Annemette, men heller ikke overfor de andre gæster der er til stede, som hun forud for showet, havde planlagt at kontakte til festen (Poder 2015:286-288). Dette kan skyldes frygten for social ekskludering og, dette skaber en utryghedsfølelse i Molly. Hun frygter derfor det ukendte (Sørensen 2015:141).

Ud fra dette møde med samfundet oplever man, at både Molly, Kim og Anne Mette bliver konfronteret med skammen denne gang, da nu er Kim og Annemette også synligt afvigende i menneskemængden, anderledes end på skønhedssalonen. Endvidere bliver det skildret, hvordan Molly endnu en gang føler sig begrænset grundet sin kønsforståelse, både i forhold til drømmen om at kunne arbejde som model, men også i forbindelse med at turde, at tage initiativ til interaktion med de andre gæster til showet. Kim og Annemette havde forud for showet ikke lige så meget på spil som Molly. Da de ikke havde gjort sig nogle forhåbninger eller lagt nogle planer forud for arrangementet.

3) Forud for denne scene, har Molly været ved at hjælpe fællesvennen Mikkel med at klæde sig til drag og efter længere tids sminkning og påklædning er de endelig blevet færdige. Molly og Mikkel beslutter sig derfor at forlade hjemmet og tage ud i offentligheden, da de er sultne og mangler mad. Molly fortæller, at når man er klædt i drag i dagtimerne i offentligheden, så er det ikke muligt at undgå de dømmende blikke og uddyber, at hvis man kan klare det, så kan man klare det hele (Bilag 1:1.4.1). Mikkel og Molly handler derfor på følelsen moralsk mod, da de trodser frygten om de dømmende blikke og afstandtagen fra de andre med formålet i at bevare deres egen etiske integritet overfor dem selv (Poder 2015:283-284). Da de er ude i offentligheden og leder efter mad, siger Mikkel også til Molly, at han kan mærke, at der er mange, der kigger. Dog siger Mikkel, at han faktisk godt kan lide denne form for opmærksomhed. Man kan deraf tyde, at lykkefølelsen hos Mikkel er tæt knyttet med selvrealiseringen i frisættelsen. Molly svarer Mikkel, at hun er meget stolt af ham, og at han gør det godt (Bilag 1:1.4.1)

I forbindelse med denne seance ser man Molly trodse den frygt, hun i de foregående afsnit har været hæmmet af og hun får en positiv oplevelse ud af det sammen med vennen Mikkel. Alligevel forekommer det, at andre tager afstand til de to drag queens grundet, at de er socialt afvigende og skiller sig meget ud fra menneskemængden.

3) Kim og Molly tager til Manchester, da de har fået et job på en klub, hvor de skal optræde som drag queens. Forud for showet ser man Molly og Kim istandsætte sig og klæde sig som drag, inden de skal videre. Kim giver udtryk for, at han er bange for, at der ikke kommer nogle gæster og ser dem optræde (Bilag 1:1.5.2). Han taler derfor ind i den frygtkultur, som beskriver den stigende angst i det senmoderne samfund. Da samfundet og kulturen er blevet mere sikker, så er man ikke længere vant til at møde store farer såsom sygdom, mord eller vold. I teorien fordrer frygtkulturen, at man frygter en ulykke, som skaber en utryghedsfølelse hos mennesket

(Sørensen 2015:141), men man kan også forstå, det således, at man frygter ukendte og uforudsete i forhold til jeget. Kim giver derfor udtryk for frygten for at fejle. Alligevel trods Kim denne form for frygt med det essentielle mod, da han erkender sin sårbarhed og accepterer, at han har brug for andre til at kunne blive fri i sine objektive muligheder, da de er nødsaget til at blive velkendte og anerkendte for deres shows, for senere at kunne leve som drag. Molly svarer derfor Kim tilbage, at hvis der ikke kommer særligt mange gæster *“så får de to ludere og lommetyve sig et brag af et show”* (Bilag 1:1.5.2). De griner begge af denne kommentar. Dog indrømmer Molly, at hun også håber, at der kommer mange, og Kim uddyber ved at sige, at det ville kunne være deres store gennembrud, og i den forbindelse give dem muligheden for at rejse tilbage til Manchester og optræde en anden gang (Bilag 1:1.5.2) Kim og Molly giver derfor stort udtryk for, at for dem, ville det at kunne leve som drags have en stor betydning for, at de kan opnå den eudaimonistiske lykke, som handler om lykke over tilværelsen og valg (Olsen 2015:151). Man kan derfor forstå, at hvis Kim og Molly kunne komme til at leve af at arbejde som drags, så ville det derfor kunne bekræfte, at selvom samfundet generelt ser ned på deres valg om at være drag queens, så ville de have overkommet forhindringen og blive frie i forhold til både objektive muligheder, men også beslutningskapacitet og selvrealisering. Beslutningskapacitet, da de har haft beslutningen om at lave dragshow, og de har igangsat disse, men føles for dem endnu ikke fuldført, før de er i stand til at kunne leve af det (Aakvaag 2015:338).

Molly og Kim har klædt sig ud som nogle engelske kendte figurer fra et tv-show og håber, at befolkningen i Manchester og de, som kommer og ser deres dragshow, kan genkende dem. Kim siger om disse figurer, at englænderne elsker dem. De bevæger sig ud i gadebilledet og inden for relativt kort tid er der en forbipasserende, der stopper op og råber efter Molly og Kim, at de ser fantastiske ud. Endvidere, da de sætter sig ind i taxaen, genkender chaufføren de karakterer, som Molly og Kim er klædt ud som og de bliver meget glade for denne kommentar (Bilag 1:1.5.2). Man kan forstå, at dette taler ind i den hedonistiske lykke opfattelse, da de bliver glade for disse kommentarer, men man kan også tale om, at den eudaimoniske lykke opfattelse er på spil (Olsen 2015:150-151). Da det at være drag og kunne leve af drag, har så stor betydning for både Molly og Kim, og det de bliver genkendt og anerkendt for deres figurer, kan have stor betydning for meningen i deres liv (Olsen 2015:151).

Endvidere er det værd at bemærke, at Kim og Molly oplever helt anderledes positive følelser forbundet med samfundet og deres afvigelse i det engelske. Anderledes end i Danmark får de meget ros og tilkendegivelser, hvor det i Danmark er blevet beskrevet, at de kun får dømmende

blikke. Da Molly og Kim endelig kommer til det sted, hvor de skal optræde, møder de bartenderen og introducerer sig selv. De spørger ham, om der kommer mange mennesker til deres show, og bartenderen virker tøvende og svarer blot, at det ved han ikke. Man ser herefter Molly og Kim i synk, hvor de beskriver hvor vigtigt det er, at der kommer mange mennesker, da disse mennesker skal være med til at sprede budskabet om dem. Kim og Molly skal optræde på en lille scene, og man ser nu, at baren, hvor de optræder, ikke er særlig stor. Bartenderen går op på scenen og introducerer Molly og Kim for de cirka ti mennesker, som er i baren. Kim og Molly optræder herefter, og stemningen på baren kan bedst beskrives som værende flad. Bag efter ser man et klip, hvor Kim og Molly sukker i takt som svar på oplevelsen (Bilag 1:1.5.2). Man kan derfor ud fra denne seance sige, at deres frygt gik i opfyldelse, da det de var bange for skulle ske, rent faktisk skete, da der ikke dukkede mange op for at se deres show. Dog var modtagelsen af Molly og Kim klædt i drag, anderledes positivt i Englands gadebillede, hvis man skal sammenligne med modtagelsen i Danmark. De møder derfor positive følelser i forbindelse med deres sociale afvigelse, men det forekommer ligeledes tydeligt, at der er langt til drømmen om at blive fri i forhold til objektive muligheder.

I dette afsnit finder man derfor, at Kim, Molly og Annemette oplever følelsen skam i forbindelse med deres sociale afvigelse, som i dette tilfælde er det at være klædt som drag queens i mødet med samfundet. Endvidere finder man, at Molly også føler skam i forbindelse med sin kønsforståelse, hvilket også afviger fra normen. Deraf opstår der en frygt følelse hos Molly, idet man som individ ikke er interesseret i at føle skam. Alligevel insisterer Molly, Kim og Annemette på selvrealiseringen og udviser stort mod i denne sammenhæng. Hvortil særligt Molly får en positiv oplevelse i skønhedssalonen, da hun erfarer, at ikke alle tager afstand til hende. Dog bliver det også portrætteret, hvordan Molly mister modet og til tider ikke har overskuddet til at kæmpe kampen og stå op for sig selv. Det bliver også skildret, hvordan det at være socialt afvigende kan være begrænsende for de tre hovedpersoner både til hverdag, men også i forhold til at kunne opnå deres drømme. Dog finder man, at der udspiller sig anderledes positive følelser forbundet med det at være klædt som drag queen i England. Kim og Molly får flere positive tilkendegivelser fra folk på gaden, og det gør dem glade og forhåbningsfulde. Alligevel finder man, da de optræder på baren i England, at opbakningen omkring drag shows ikke er særligt stor, i hvert fald ikke i deres tilfælde. Det bliver derfor tydeligt, hvordan social afvigelse særligt er formet af miljø, kontekst, samfund og kultur, da der er så stor forskel på, hvilke følelser de oplever i forbindelse med at være drag. Det forekommer derfor, at det at de tre hovedpersoner er socialt afvigende påvirker deres følelser i et stort omfang i mødet med

samfundet. Kim og Annemette bliver mest påvirket af disse følelser når de er klædt som drag, men samtidigt også i forbindelse med drømme om fremtiden. Kim har dog også en afvigende seksualitet, da han er homoseksuel, men denne afvigelse er ikke umiddelbart synlig, han bliver derfor ikke følelsesmæssig påvirket i hverdagen grundet dette. Molly oplever til gengæld, at hendes følelser bliver påvirket af sin sociale afvigelse, også når hun er klædt i civil, da hun stadig er afvigende i form af, at hun er en transkvinde og denne afvigelse er synlig. Dette leder videre til næste afsnit, som vil skildre hvilke følelser der opstår hos henholdsvis Molly og Kim i mødet med ordensmagten, som ligeledes repræsenterer en offentlig sammenhæng.

Mødet med ordensmagten

Gennem programmet bliver det skildret to gange, hvordan henholdsvis Molly og Kim bliver konfronteret med ordensmagten. I dette afsnit bliver derfor de tilhørende følelser skildret i forhold til den sociale kontekst, som er systemet.

1) Molly og Kim er blevet hyret som drag queens til en firmafest i Gladsaxe. På vej ud i bilen fortæller de, at de er nødt til at takke ja til sådanne jobs på trods af, at de ikke er trygge i situationen. De italesætter, at man aldrig ved, hvem man skal ud til (Bilag 1:1.1.4). Alligevel udviser Molly og Kim eksistentiel mod, da de vælger at være aktive deltagere i eget liv (Poder 2015:286-288). Samtidig med, at de forsøger at opnå objektive muligheder (Aakvaag 2015:338). Da de er klar over, at de er nødt til at vise, hvilken form for underholdning, de kan tilbyde i form af deres drag show, for en dag at kunne få muligheden for at kunne leve af dette. Endvidere siger Kim *“Vi får sikkert sygt mange spørgsmål, som er du en kvinde og er det dine bryster”*, og Molly svarer: *“Ja, det er lidt ligesom at være på job i Jylland, så er det altid den, der spørger, hvad er du?”* (Bilag 1:1.1.14), hvilket indikerer, at de bliver konfronteret med deres sociale afvigelse, idet de er visuelt anderledes. De udtrykker skam, da de ved, at andres blikke på dem kan være dømmende (Bo 2015:94). Anderledes, idet de stadig vælger at tage ud på sådanne jobs på trods af frygten, så fremgår følelsen moralsk mod. Da de er opmærksomme på, at de kan blive socialt ekskluderet i forbindelse med jobbet.

Kim og Molly er nu i bilen og kører mod Gladsaxe, men de når ikke langt, før Kim bliver vinket ind til siden af færdselspolitiet. Kim udviser angst, da han er klar over, at hans kørekort er i mange stykker. Kims angst taler ind i frygtkulturen, da Kim sjældent kommer i kontakt med politiet og han har derfor ikke lært at håndtere sådanne (Sørensen 2015:141). Endvidere udtrykker han skam, da han er nødt til at forklare politibetjenten, at det altså er ham på billedet, da Kim ikke umiddelbart er til at genkende, da han er klædt som drag. I interaktionen med

politibetjenten bliver Kim iagttaget og bliver afspejlet af politibetjenten, hvilket fører til skammen (Bo 2015:94). Skammen var ikke til stede, da det kun var Molly og Kim bilen, og det er derfor blikket fra det resterende samfund, symboliseret gennem politibetjenten, der igangsætter skamfølelsen hos Kim. Kim reagerer på situationen ved at sige til Molly, at de må tage en taxa resten af vejen, for han har ikke længere lyst til at køre bil (Bilag 1:1.1.14). Derfor kan man forstå, at Kim bebrejder sig selv og føler både skyld og skam over, 1) det ødelagte kørekort, 2) det at være klædt som drag queen i mødet med politiet (Blaxter 2004:46)

Ud fra ovenstående kan man derfor forstå, at forud for mødet med samfundet, hvor Kim og Molly i princippet kun er i relationen med hinanden, bliver de stadig påvirket af negative følelser omkring deres sociale afvigelse. Så selvom mødet med samfundet endnu ikke er til stede, så bare tankerne om mødet, er nok til at de begynder at skamme sig. Alligevel udviser både Molly og Kim mod, da de konfronterer deres frygt og vælger at tage imod jobbet trods frygten og skammen, og de kan derfor fortsætte deres køretur uden skam.

Kort efter da Kim bliver kaldt ind til siden, oplever Kim igen skammen, hvor den denne gang bliver igangsat i mødet med politibetjenten, da Kim er nødsaget til at bekræfte, at det er ham på billedet, da han er klædt i drag. Her er det derfor det faktiske møde, der igangsætter skammen, som opstår på baggrund af den sociale afvigelse, som er både det at Kim er klædt i drag, men også hans overtrædelse af loven i forhold til at køre uden kørekort. Kim vender denne skam indad og dette fører til følelsen selvbebrejdelse.

2) Kim og Molly skal til Manchester, da de har fået et job på en bar, hvor de skal optræde som drag queens. Det er kun Kim der er ankommet i lufthavnen og han kan ikke få fat på Molly, hun er på nuværende tidspunkt 20 minutter forsinket (Bilag 1:1.5.1). Kim begynder at frygte, at de ikke når flyet, da han står overfor en situation som han ikke kan styre (Sørensen 2015:136). Han efterlader flere beskeder på Mollys telefonsvarer, hvor man kan tyde, hvordan angsten breder sig hos Kim. Årsagen til, at de ikke fulgtes til lufthavnen er, at Molly dagen forinden havde været på job som drag i Jylland og han italesætter, at det altid går galt når man er på job i Jylland. Her hentydes der til, at både Molly og Kim ofte bliver meget fulde når de optræder i Jylland. Kim frygter konsekvenserne ved at Molly ikke dukker op, da det betyder at han er nødsaget til at rejse alene til Manchester for at optræde. Efter lang ventetid får Kim endelig en besked fra en ukendt person, om at Molly befinder sig i 7-Eleven. Da Kim finder Molly, fortæller Molly til Kim, at hun har brug en cigaret og de går derfor sammen ud for at ryge. Molly fortæller Kim, at hun har mistet sit dankort og sin telefon på jobbet i Jylland og Kim svarer kortfattet og koldt tilbage (Bilag 1.1.5.1). Molly bliver her ramt af skyldfølelse, da

det går op for hende, at Kim er sur over, at hun har brudt deres aftale. Molly er godt klar over, at hun har handlet forkert i denne situation overfor Kim og vedkender sig derfor skylden (Brinkmann 2015:89). Molly forsøger at forsvare sig selv overfor Kim ved at fortælle, at hun er blevet sat af i svinget uden for lufthavnen, som var hun *“en luder med 12 flasker vand”* og fortæller ham, at hun intet kan huske om aftenen forinden. Kim giver Molly et anerkendende kram, da det bliver tydeligt for ham, at Molly skammer sig (Bilag 1:1.5.1). Skammen ved Molly opstår, idet hun bliver flov over sig selv, da hun er opmærksom på, at hendes grundlæggende moral ikke er, som den skal være, og hun får derfor dårlig samvittighed (Bo 2015:95-96). De lægger derfor situationen bag sig og bevæger sig nu mod terminalen, da de har travlt med at nå flyet. Da de når gaten, bliver Molly holdt tilbage af noget lufthavns personale. Kim bliver bekymret for Molly og for om de når deres fly videre til Manchester (Bilag 1:1.5.1). Kim viser derfor medfølelse for Molly, da det forekommer, at Molly er i nød. Desuden kan man se, at Kim forstår Mollys frygt, idet han tidligere selv har været i problemer med ordensmagten. Han kan derfor sætte sig ind i de tanker, Molly nu engang måtte tænke (Bloch 2015:328). Kim begynder ligeledes at opføre sig lidt febrilsk og råber til Molly, at flyet boarder nu. Kims frygt for, at de ikke når flyet er derfor stadig særligt til stede og endnu en gang står Kim i en situation, som han ikke er hersker over (Sørensen 2015:136). Kim får dog intet svar tilbage og henvender sig til personalet, som kan fortælle Kim, at Molly måske ikke får lov til at flyve med videre. Årsagen til, at Molly bliver tilbageholdt er, at der er kommet noget op, da hendes pas blev scannet. Dog bliver Molly frigivet af personalet og Kim skynder på Molly og de går hurtigt videre mod gaten. Kim er derfor stadig meget styret af sin frygt for ikke at komme med flyet og spørger derfor ikke Molly ind til, hvad situationen drejede sig om. Molly ender derfor selv med at fortælle Kim, at hun bliver anholdt på mandag, når de kommer tilbage til lufthavnen efter deres rejse. Denne udmelding får Kim til at stoppe op og han spørger Molly ind til, hvad årsagen til dette er. Molly fortæller Kim, at hun skylder 33.0000 kroner og derfor skal i fogedretten tirsdag. Kim er chokeret og man kan tyde, at Molly skammer sig over situationen (Bilag 1:1.5.1). Molly har dårlig samvittighed og er forlegen, og disse følelser er en del af skammen, da følelsen af skam er med til at opretholde en social orden i mødet med andre. Grundet dette scenarie er det tydeligt, at Molly har overskredet denne grænse (Bo 2015:101). Dette bekræftes af, at Molly fortæller i synk om episoden, at det er overvældende for hende, da hun aldrig har prøvet at blive anholdt før. Hun viser derfor også følelsen angst i, da det er en ukendt situation som Molly ikke kan styre, og hun frygter for, hvad det betyder for hende, at hun bliver anholdt (Sørensen 2015:136). Dog erkender Molly på bagkant, at hun faktisk havde læst brevet fra fogedretten forud for episoden, men valgte at ignorere dette. Dette betyder, at Molly faktisk

bliver ufri i ordets forstand grundet hendes manglende beslutningskapacitet og ufri i forhold til de objektive muligheder, idet hun ikke formåede at tilpasse sig samfundets regler (Aakvaag 2015:338). Hun er dog selv af den overbevisning, at hun generelt har meget styr på sit liv, bare ikke lige når det kommer til økonomi. Da de sidder i flyet, begynder Kim at grine og giver udtryk for morskab (Olsen 2015:150-151). Molly kigger utrygt på Kim og siger for sjovt *“Please mister officer, i have been a naughty girl”* og skærer en grimasse (Bilag 1:1.5.1). Molly bebrejder sig selv for hændelsen, da hun kunne have forhindrede denne episode, hvis ikke hun havde ignoreret brevet fra fogedretten tidligere, og hun pålægger derfor sig selv ansvaret for situationen (Blaxter 2004:46)

Disse scener viser, at særligt følelsen agape kærlighed er til stede i relationen mellem Kim og Molly og at de holder meget af hinanden (Engdal & Bo 2015:172). Følelsen bliver skildret idet, at Kim er irriteret på Molly over, at hun ikke kommer til den aftalte tid i lufthavnen og der opstår derfor gnidninger mellem. Alligevel tilgiver Kim hurtigt Molly, fordi hun giver udtryk for følelsen skyld og skam. Endvidere, da Molly bliver tilbageholdt af lufthavnspersonalet, viser Kim stor medfølelse for Molly og bliver bekymret. Indtil da, har Kim haft travlt med at nå flyet og ikke taget et særligt hensyn til Molly, men da Molly fortæller, at hun bliver anholdt når de lander mandag, stopper Kim op og angsten for at de ikke når flyet forsvinder for Kim. På trods af at Molly selv kunne have forhindrede denne episode, hvis hun havde taget handling tidligere. Afsnittene skildrer derfor i denne forbindelse følelser, der ikke handler om den sociale afvigelse, men som i stedet er relationelle og disse er derfor hverken forbundet eller styret af den sekundære afvigelse, som man ellers finder hos både Molly og Kim.

Dog præsenterer afsnittet endvidere Kim og Annemette som socialt afvigende i et andet perspektiv end det at de er drag queens, da både Molly og Kim overtræder loven. De bryder derfor med de sociale regler og den systemiske orden. Hertil er det særligt følelserne frygt, angst, skam og selvbebrejdelse, som bliver skildret og disse er derfor af negativ karakter. Endvidere oplever Kim også skam i forbindelse med det at være drag queen, da Kim under sin samtale med politibetjenten er nødsaget til at bekræfte sin identitet.

Derfor kan man forstå, at mødet med samfundet og mødet med ordensmagten bærer tydeligt præg af negative følelser omhandlende hovedpersonernes sociale afvigelse. Man finder også, at Molly er mere udsat end både Annemette og Kim, idet Mollys afvigelse er tydeligere, når de er klædt i civil. Annemette og Kim har derfor større mulighed for at skjule den sociale afvigelse

end Molly. Alligevel vælger Kim, Molly og Annemette ofte at klæde sig i drag, hvilket udtrykker følelserne mod og frihed. Dog er samfundets reaktioner på dette ofte negative og det påvirker hovedpersonernes følelser i en negativ forstand. Dette er ikke overraskende i den forstand, da vi forud for analysen var opmærksom på at social afvigelse skabes i sociale sammenhænge og at man kan blive stigmatiseret når man skiller sig ud fra normen. Dog viser afsnittet også, de negative følelser omkring social afvigelse kan opstå forud for mødet med samfundet, da hovedpersonerne frygter konfrontationen og skammen der følger med. Endvidere finder man, at det er særligt kulturelle følelser, der er styrende i nærtstående afsnit, selvom, at de relationelle følelser også fremgår. Det forekommer derfor interessant at undersøge hvilke følelser der skildres i forbindelse med private sammenhænge, da man, ifølge Becker, kan have en tendens til at søge andre lignende og derfor befinde sig i andre miljøer end hvor man finder det generelle samfund. Det næste afsnit vil derfor undersøge, hvordan social afvigelse føles i private sammenhænge.

Private sammenhæng

Hjemmet

Dette tema omhandler de følelser, der bliver skildret i den sociale kontekst, som er Annemette, Kim og Mollys fælles hjem og tager udgangspunkt i tre forskellige situationer, som alle er udfoldet i de tykke beskrivelser, Bilag 1.

1) I starten af programmet møder vi de tre hovedpersoner i deres nye fælles hjem. De er omringet af rod, og trio'en har endnu ikke fået indkøbt alle møbler. På trods af dette sidder de alle tre og nyder en kop og taler sammen. Stemningen er doven, men de bliver enige om at klæde sig i drag og derefter rydde op, da de får venner og familie på besøg til indflytterfest om aftenen (Bilag 1:1.1.2). De tre hovedpersoner udviser derfor i den forbindelse to perspektiver af emotionen frihed. Man ser frihed som beslutningskapacitet, idet de ikke lader sig styre af dovenskab, og vi følger dem i processen ved at vælge at rengøre lejligheden, igangsætte og fuldføre rengøringen (Aakvaag 2015:339) Endvidere prioriterer Anne Mette, Kim og Molly at klæde sig i drag og i den forbindelse ser man frihed som selvrealisering. De er derfor frie, idet de har udviklet talentet til at være drags, og de tager sig tiden til at udfolde dette talent og tager derfor ikke afstand til jeget (Aakvaag 2015:346). Desuden italesætter Molly "*Når man dragger op, så bliver man til wonderwoman, afsted det går*", hvilket indikerer at selvrealiseringen giver positiv energi (Bilag 1:1.1.2).

Trioen tager efterfølgende i IKEA, inden deres gæster ankommer, da de mangler møbler. De finder en sofa i IKEA, som de er interesseret i at købe, dog går det op for de tre hovedpersoner, at de ikke har råd. Stemningen mellem Annemette, Kim og Molly bliver dårlig, og de kigger bebrejdende på hinanden. De ender med at købe sofaen alligevel, og beder derfor deres gæster om at medbringe egen alkohol og gaver til festen. I den forbindelse kommer emotionen skyld til syne, idet de føler, at det har gjort noget forkert, da de vælger at købe en sofa, som de ikke har råd til og derfor er nødt til at bede deres gæster om at medbringe alkohol, på trods af at det er deres fest. Det er derfor deres handling om at købe sofaen, og at de derfor ikke kan betale for drikkevarerne til egen fest, der ligger til grund for det moralske brud, og hvor skylden ligger (Brinkmann 2015:89). Kim giver også udtryk for emotionen skam, som adskiller sig fra skyld, ved at den ikke handler om gjorte handlinger eller adfærd, men hvor man i stedet retter bedømmelsen mod selvet og signalerer moralske overtrædelser (Bo 2015:95-96). I denne forbindelse ser man dog også friheden som kreativitet, idet de møder en økonomisk udfordring, men løser også denne, så de både har råd til sofa og fest.

Gæsterne ankommer derefter til festen og stemningen er god. Molly beskriver deres venner som værende en broget flok af tykke, tynde, høje, lave og særligt flamboyante (Bilag 1.1.12). Dette fortæller om, hvordan Annemette, Kim og Molly har valgt venner lignende dem selv, og det taler ind i Beckers teori om, at afvigelse kan skabe mere afvigelse, og at man derfor søger andre, der minder om en selv i forhold til sin egen afvigelse. Man finder, at Molly, Annemette og Kim ikke oplever negative følelser i forbindelse med at de er klædt som drag, når de er blandt deres venner. Denne sociale kontekst inkluderer derfor ikke følelser der er relateret til social afvigelse, men handler mere om de relationelle følelser imellem venner.

2) Senere i Annemette, Kim og Mollys bofællesskab oplever de problemer. Annemette har indkaldt Molly og Kim til et husmøde, og for at blødgøre Annemette beslutter Kim og Molly sig for at købe en lasagne og tilkøbe ekstra ost, fordi de ved, at Annemette elsker ost (Bilag 1:1.2.1). Kim og Molly udviser derfor medfølelse overfor Annemette, da de forud for mødet forsøger at pointere deres emotionelle bånd og derigennem øge sammenhængskraften, da de står overfor en truende situation, som er deres første skildrede skænderi (Bloch:327). Endvidere er Molly og Kim klædt i drag, hvilket de tidligere har pointeret er med til at give dem positive kræfter gennem følelsen af selvrealisering (Aakvaag 2015:346). Molly og Kim forsøger at lægge en plan for, hvordan Annemette bliver mindst sur på dem. De bliver enige om, at grunden til, at hun er sur, skyldes, at hun er hormonel og skal til at have sin menstruation. Kim beskriver Annemette som værende en tikkende bombe, når hun er hormonel, og han fortæller, at hun altid

giver ham en skyldfølelse, når der er noget galt (Bilag 1:1.2.1). Her bliver det derfor tydeligt, at skyld er noget, som man også kan give til andre mennesker, og som opstår, når man ikke holder, hvad man lover eller ikke lever op til noget, som forventes af en (Brinkmann 2015:73). Dog, for at Kim kan få følelsen af skyld fra Annemette, skal han også vurdere, at han har gjort noget forkert (Brinkmann 2015:89). Annemette kommer hjem, og alle tre sætter sig ved bordet for at spise den indkøbte lasagne. Annemette åbner op for konflikten og fortæller til Molly og Kim, at hun er træt af, at de ikke er gode til at rydde op efter sig selv. Kim kigger ud i rummet, imens Annemette snakker, og Molly gaber. Kim er uenig med Annemette, hvilket indikerer, at han ikke føler sig skyldig, da han ikke mener, at han har gjort noget forkert (Brinkmann 2015:89). Annemette er uenig i Kims udsagn og indikerer, at han ikke lever op til de forventninger, hun har, og han har derfor i Annemettes perspektiv brudt den sociale orden (Brinkmann 2015:73). Dog nægter Kim at påtage sig skyldfølelsen, og Molly blander sig i diskussionen (Bilag 1:1.2.1). Molly tager skylden på sig og siger, at de nok skal blive bedre til at rydde op, hvilket anerkender, at de ikke har levet op til noget, som de burde (Brinkmann 2015:72). Dette synes at lukke diskussionen, og de begynder at snakke om sexlegetøj, og om hvorvidt det må komme i opvaskemaskinen.

I forbindelse med denne seance forekommer det endnu en gang, at de følelser der bliver skildret, er relationelle og ikke styret af den sociale afvigelse. Dette bekræfter den del af Beckers teori, om at man kan finde ligesindede, hvori man kan blive accepteret, da de sammen har en fælles norm og de fremstår derfor ikke socialt afvigende i denne sammenhæng.

2) Mikkel er på besøg hos Molly og Kim, da Molly skal hjælpe Mikkel med at klæde sig i drag. De begynder dagen med at forsøge at forme en numse i flamingo. De arbejder også videre på Mikkels drag-navn, og Kim kommer på ideen, at Mikkels drag queen persona skal hedde Miss Klueless. Mikkel elsker navnet, og de bliver enige om, at det er det, han skal hedde (Bilag 1:1.4.1). For at skjule penis, når man klæder sig til drag, kan man benytte sig af enten tape eller det at tage mange strømpebukser på. Mikkel fortæller Molly, at han ikke kan trække vejret, og Molly svarer Mikkel, at "*Drags don't breathe*" (Bilag 1:1.41). Derfor kan man tyde følelsen frihed som beslutningskapacitet, da denne følelser handler om at træffe en beslutning og føre denne til ende. Molly lader ikke Mikkel opgive det at klæde sig som drag, bare fordi Mikkel finder det ubehageligt. De træffer derfor et bevidst valg og lader sig ikke styre (Aakvaag 2015:338). Efterfølgende, da Mikkel er klædt i fuld drag, fortæller Mikkel også, at han er meget tilfreds med resultatet og udtrykker den hedonistiske lykke, da denne handling fører til glæde for Mikkel (Olsen 2015:150-151). Mikkel fortæller endvidere, at man automatisk føler sig som

en superstjerne og opfører sig derefter, når man er klædt i drag. Han oplever derfor også en følelse af frihed gennem selvrealiseringen (Aakvaag 2015:338).

Ud fra denne seance oplever man, at på trods af at de er ved at udføre en socialt afvigende handling, så er det positive følelser der opstår i forbindelse med dette. Den sociale afvigelse, som det at klæde sig som drag, giver derfor både Mikkel, Molly og Kim glæde og en følelse af frihed. Det er derfor første gang, det tydeligt bliver skildret hvordan de har positive følelser forbundet med afvigelsen. Det forekommer derfor, at den sociale afvigelse i relationen anderledes end i samfundet, kan bidrage med positive følelser til Molly, Kim og Mikkel.

3) Det er Annemettes fødselsdag, og dagen begynder i trioens fælleshjem. Annemette sidder ved deres fælles spisebord, idet Kim kommer ud og flager i køkkenet og siger tillykke til Annemette. Kim giver en gave til Annemette, som han og Molly har købt i fællesskab. De har købt en stor pakke Toblerone til Annemette, og hun bliver lidt skuffet (Bilag 1:1.6.1). Endnu en gang ser man, hvordan Kim og Molly ikke lever op til Annemettes forventninger, og Kim kunne i denne situation føle skyld, men gør det ikke, da han ikke vedkender sig skylden (Brinkmann 2015:78). Annemette ender også med at give udtryk for medfølelse, da Molly er i detentionen og synes, at det er pænt af Kim og Molly, at de har haft tid til at tænke på hendes fødselsdag, selvom Molly forud for Annemettes fødselsdag er blevet arresteret. Annemette udviser derfor både sympati og empati overfor deres situation (Bloch 2015:304) og takker Kim for deres gestus (Bilag 1:1.61.). Annemette og Kim bliver enige om, at de vil hente Molly, da de synes, det er synd for Molly, og da hjemmet føles tomt uden hende. Annemette giver efterfølgende udtryk for, at hun aldrig har fejret sin fødselsdag ved at skulle hente nogen fra detentionen og griner. De tager sig derfor den kreative frihed at løse deres problem, som er, at Molly ikke er til stede, også selvom, Annemette giver udtryk for, at hun ikke tidligere har prøvet noget lignende (Aakvaag 2015:338). Endvidere udviser Kim og Annemette agape-kærlighed overfor Molly, da de føler en tomhed i hjemmet uden Molly (Engdal & Bo 2015:364).

På baggrund af ovenstående ser man ikke følelser i forbindelse med social afvigelse i den sociale kontekst, som i dette afsnit er hjemmet. Dette kan skyldes, at social afvigelse skabes i konteksten med andre, men ifølge Becker kan afvigelse skubbe den afvigende ud i mere afvigelse, og man kan ende i en subkultur. Molly italesætter, hvordan deres venner ligesom Molly, Annemette og Kim er nogle flamboyante typer. Trioen er som tidligere defineret selv afvigende, og det forekommer derfor, at de har fundet venner, der minder om dem. De oplever derfor eksempelvis ikke skam i forbindelse med deres sociale afvigelse i hjemmet, da skammen

opstår i forskellene mellem andres idealer om ens adfærd og den faktiske adfærd. De oplever derfor i hjemmet, at de ikke er pinlige, idet skamfølelsen forudsætter, at andre har en anden forventning, hvilket deres venner ikke har, da de selv er lignende (Bo 2015:94). De følelser, der skildres i forbindelse med hjemmet, er derfor mere relationelle, end de er kulturelle (Bo & Jacobsen 2017:30-32). Det er derfor ikke i hjemmet, man finder følelser forårsaget eller styret af social afvigelse.

Dog oplever Molly, at hun finder et brev, hvori hun er blevet indkaldt til livmoderhalskræftundersøgelse, hvortil hun siger *“Jeg tror de bliver slemt overrasket, når jeg hopper op på briksen og løfter op i kitlen, og så er der en udadhængende livmoder”* og fremstår tydeligt frustreret (Bilag 1:1.1.2). Så på trods af, at hun befinder sig i hjemmet, så bliver hun stadig konfronteret med, at hun er anderledes, idet hendes identitet hænger sammen med hendes forståelse af sit køn (Bo 2015:95-96). Hun oplever derfor en følelse af skam.

Dog skildres hverdagslivets følelser i hjemmet ikke som værende styret af følelser, der er forbundet med social afvigelse, selvom der kan der følge følelser forbundet med social afvigelse i hjemmets hverdagsliv og de følelser der knytter sig til den sociale afvigelse, er af positiv betydning for hovedpersonerne. Der kan det være interessant at se hvilke følelser der skildres i forbindelse med arbejde, da arbejdet foregår ude i samfundet. Dog har jeg valgt at inddele det ind under private kontekster, da Molly, Kim og Annemette, selv kan vælge hvor de arbejder og det er derfor et personligt valg.

Arbejde

I dette afsnit vil der blive udfoldet, hvilke følelser der skildres i den sociale kontekst, som er når Annemette, Kim og Molly er på arbejde. Der vil blive taget udgangspunkt i deres fælles arbejdsplads, som er *“My Fair Ladies”*, Kims job som tjener på en frokostrestaurant og i forbindelse med et firmajob, som Molly og Kim er blevet hyret til, hvor de skal optræde som drags.

1) Første gang man møder trio'en på musical-baren *“My Fair Ladies”*, er ingen af dem klædt i drag (Bilag 1.1.3). Man kan diskutere, hvorvidt det, at de ikke er klædt i drag, skyldes dovenskab, eller om det er for at undgå at skille sig for meget ud fra mængden. Derfor kan dette handle om mangel på moralsk mod, idet de frygter social ekskludering og derfor ikke bevarer deres etiske integritet (Poder 2015:283-284). Det er kun Kim, der faktisk er på arbejde, og Molly og Annemette er derfor gæster. Kim fortæller, at de tilbringer meget tid i baren, både når de har fri, og når de faktisk er på arbejde. Alligevel fortæller Annemette, at de jo faktisk

ikke ønsker at arbejde på baren og i stedet har andre drømme (Bilag 1:1.1.3). På baggrund af dette, forstår man, at alle tre hovedpersoner har en følelse af at være ufrie, da de ikke selv kan ændre eller forme i verden (Aakvaag 2015:338). De har alle sat sig et mål om at kunne leve som drags, men som Annemette siger, så er der mange udgifter forbundet med at være drag queen, og de tjener ikke mange penge på nuværende tidspunkt (Bilag 1:1.1.3). Da der ikke er stor efterspørgsel på drag queens i Danmark (Bilag 1:1.3.2). Der er derfor lang vej til, at denne drøm kan blive realiseret. De lever derfor ikke det liv, som de ønsker.

Anderledes møder vi senere Kim, Molly, Annemette og Kims mor på baren, og her er det nogle andre og mere positive følelser, der skildres. De er taget ind på baren for at fejre Annemettes fødselsdag. Forinden denne seance har Kim fejret Annemette i deres fælles hjem, og de har sammen efterfølgende hentet Molly fra detentionen. Tidligere på dagen havde Kim og Molly givet Annemette en Toblerone i fødselsdagsgave, og Kim afslører nu, at de har købt en ekstra gave til Annemette. Da Annemette modtager gaven, begynder hun at græde, da hun ser, at det er billetter til kunstneren Cher. Annemette giver derfor udtryk for den hedonistiske lykke, der handler om nydelse, og er tæt forbundet med andre følelser, såsom glæde og morskab. Denne form for lykke er også den, man kendetegner som hverdagslykke (Olsen 2015:150-151). Både Molly og Kims mor begynder også at græde glædestårer, idet de ser, hvor glad Annemette bliver for gaven. De udviser derfor medfølelse for Annemette, hvilket skyldes deres tætte bånd (Bloch 2015:328). Disse tre følelser udspringer af den agape-kærlighed, der mellem dem (Engdal & Bo 2015:172). Dette bliver bekræftet, da Annemette siger, at hun, Kim og Molly altid vil høre sammen. Hvortil Kim bekræfter ved at sige, at de altid passer på hinanden, da de jo er en familie (Bilag 1:1.3.2).

Det der er mest interessant ud fra ovenstående afsnit er, at man ikke oplever Kim, Molly og Annemette være klædt i drag på arbejdspladsen og det er derfor igen de relationelle følelser der skildres. Derfor kan man undres om det er et bevidst valg, for ikke at blive konfronteret af følelsen skam eller om det skyldes at de allerede har erfaret at folk tager afstand til dem når de er synligt afvigende, hvilket ikke er lukrativt i jobbet som bartender. Det kunne derfor være interessant, hvordan denne seance adskiller sig fra de andre jobs Molly, Kim og Annemette har.

1) Molly og Kim er ved at etablere et mindre dragshow på, hvad der ligner en lille bar. Kim fortæller, at showet er for nybegyndere inden for drag, og at Kim og Molly har lavet showet, for at give nybegynderne et sted, hvor de kan lære at være drag queens og øve sig (Bilag 1: 1.4.1). I den forbindelse kan man se Kim og Molly udviser medfølelse overfor nybegynderne.

Følelsen opstår, idet de selv har prøvet at være nye og nervøse og udviser derfor empati og sympati. Medfølelse handler også om inklusion af mennesker i nød, hvilket Kim og Molly anerkender og handler på (Bloch:327). De undgår derfor at deltage i tilskuereffekten, hvor man ikke handler, når andre har brug for det (Bloch 2015:329). Man kan diskutere, hvorvidt det at være drag er en nødvendighed i denne sammenhæng, og om tilskuereffekten derfor er gældende. Dog kan man argumentere for, at de udviser kærlighed overfor nybegynderne og forsøger at mindske ensomheden, både ved dem selv, men også ved nybegynderne, da dette show gør, at de alle har et sted, hvor de kan være samlet med ligesindede. Kærlighed handler også om at udvikle en fælles forståelse, og det møder Kim og Molly nybegynderne i (Engdal & Bo 2015:176-177). Endvidere skaber Kim og Molly et rum for frihed som selvrealisering, da nybegynderne får mulighed for at øve og udvikle talenter. Man kan derfor sige, at nybegynderne kan anses som at være i en emotionel nød, og denne hjælper Kim og Molly med at forløse. Kim fortæller endvidere, at han og Molly er højt rangeret indenfor det danske drag-miljø, og Molly mener, at de er drag-miljøet (Bilag 1:1.4.1). De udtrykker i denne forbindelse den hedonistiske lykkeopfattelse, da det er den lykke, man kan opleve i hverdagen, når man nyder livet og føler sig glad, hvilket Molly og Kim giver udtryk for i denne scene (Olsen 2015:150).

Efter showet går Molly og Kim ud og ryger en cigaret, og her møder de deres ven Mikkel. De kender Mikkel fra "My Fair Ladies", og han drømmer om at være drag queen ligesom Molly og Kim. Mikkel er 18 år gammel og sprang ud som homoseksuel som 16-årig, hvilket hans familie ikke kunne acceptere, og han taler derfor ikke længere med sin familie. Dette taler ind i Goffmanns forståelse af afvigelse, da Mikkels familie gerne ville fikse Mikkel, idet han var afvigende og at de forstod ham som en plettet person. Kim og Molly har ondt af Mikkel og siger om sig selv, at de derfor har påtaget en mor-rolle overfor Mikkel. De vil hjælpe ham med selvrealisering, hvilket Mikkel søger gennem det at være drag (Bilag 1:1.4.1).

Det forekommer ud fra denne seance at det at alle på baren og den sociale afvigelse, som består i at være klædt som drag, ikke er afvigende i denne kontekst. Denne sociale kontekst fremstår derfor som en alternativ virkelighed, hvor det faktisk ville være afvigende, ikke at være klædt i drag. Endvidere oplever man, hvordan Kim og Molly faktisk har ondt af Mikkel i form af, at han bliver udstødt fra sin familie, idet han er anderledes fra dem og de vil derfor hjælpe Mikkel med at blive en god drag queen, så han har et sted at høre til. Der er derfor kun positive følelser forbundet med at være drag queen i denne kontekst for Molly og Kim. Anderledes finder man, at det har haft store konsekvenser for Mikkel at stå ved sig selv og i forsøget på frigørelse. Dette har derfor krævet stor eksistentiel mod fra Mikkel og idet han opsøger drag-miljøet, viser

han sin sårbarhed overfor Molly og Kim og accepterer, at han har brug for andre i sit liv (Poder 2015:286-288).

3) Molly og Annemette vil besøge den frokostrestaurant, hvor Kim arbejder som tjener. Annemette er klædt som bodyguard, og Molly er klædt i fuld drag. Da Annemette og Molly ankommer til restauranten, er det Kim, som tager imod dem. Annemette griner og bliver ved med at lade som om, at hun er Mollys bodyguard (Bilag 1:1.3.3). Annemette giver udtryk for den hedonistiske lykkeopfattelse, da hun føler sig glad og nyder livet (Olsen 2015:150). Restauranten er fyldt med gæster, som alle er pæne og "almindeligt" klædt i tøjet. Kim skærer en grimasse, da han ser Annemettes opførsel, og Annemette og Molly taler om, hvordan Kim opfører sig anderledes, end han plejer, når han er i funktion som tjener på den fine frokostrestaurant. Kim skammer sig over at være venner med Molly og Annemette, da deres adfærd bliver iagttaget af de andre gæster på restauranten, og Molly og Annemette er tydeligt anderledes end resten af klientellet på restauranten (Bo 2015:94). Til gengæld udviser Molly og Annemette moralsk mod, da de ikke er bange for at blive socialt ekskluderet af de andre gæster på restauranten (2015:283-284). Annemette kalder på Kim og spørger ham nærmere ind til maden, for at drille ham. Kim virker ikke til at synes, at situationen er behagelig, og Molly trækker sig i samtalen og udviser skyld overfor Kim (Bilag 1:1.3.3). Skylden findes hos Molly, da det bliver tydeligt for hende, at de har handlet forkert. Hvorimod Annemette handler uden skyldfølelse, idet hun ved, at de afviger fra den moralske orden, men ikke respekterer denne norm i situationen (Brinkmann 2015:89). Annemette og Molly bliver færdige med deres mad, og Kim følger Molly og Annemette hen til døren, da restauranten er lukket. Han virker lettet, idet de forlader restauranten (Bilag 1:1.3.3)

I forbindelse med denne seance ser man derfor første gang, hvordan Kim faktisk tager afstand fra Annemette og Molly og deres opførsel. Det forekommer, at han ikke synes deres opførsel er passende, selvom han i andre sociale kontekster opfører sig ligeledes. Man kan derfor argumentere, for at Kim faktisk tager afstand til både sin egen sociale afvigelse og Annemette og Mollys. Kim bliver faktisk derfor deltagende i at stigmatisere Molly og Annemette i denne situation, da de bryder den sociale orden, der er i frokostrestauranten. Molly og Annemette italesætter også, hvordan Kim opfører sig særligt anderledes, når han er på arbejde som tjener i restauranten. Så selvom Kim selv generelt er sekundært socialt afvigende, så kan han blive påvirket af den kontekst hvori han indgår og selv tage afstand fra andre afvigende, da de er mere synligt afvigende i den kontekst, end hvad Kim selv er.

Det er tidligere skildret hvordan de tre hovedpersoner afhængigt af, om de er klædt i drag eller

ej, kan styre i hvor høj grad de følelsesmæssigt bliver påvirket af at være socialt afvigende, men det er første gang der bliver skildret, hvordan dynamikken mellem de tre hovedpersoner ændres på baggrund af valget om, de er klædt i drag eller ej.

I dette afsnit finder man derfor særligt, at der på musical-baren “My Fair Ladies”, er de relationelle følelser, der er herskende. Her bliver kærlighed, lykke og medfølelse skildret, og man får en fornemmelse af det venskab og den “familie” Annemette, Kim og Molly også er. Man kan forstå ud fra ovenstående, at Molly Kim og Annemette føler den eudaimoniske lykke i forbindelse med deres venskab, da deres venskab skaber mening i deres individuelle liv, og venskab er et af de fællesskaber, der kan være grundlag for den eudaimoniske lykkefølelse (Olsen 2015:151).

Endvidere bliver man introduceret for, at trio'en føler sig ufrie, da de ikke kan leve af at være drags, selvom det er deres drøm. Dette skyldes ikke manglende dedikation, men mangel på efterspørgsel, da dragshows ikke er meget populært i Danmark. Desuden fortæller de, at de ikke tjener særligt mange penge på at optræde som drags, men at det koster mange penge at klæde sig til drag. Der introduceres ingen følelser forbundet med eller påvirket social afvigelse på deres fælles arbejdsplads, dog var hverken Kim, Molly eller Annemette klædt i drag og var derfor ikke synligt afvigende. Desuden virker baren til at være et meget inkluderende sted og, at der arbejder flere socialt afvigende bag baren (Bilag 1:1.4.1), så man kan sige, at de er på “hjemmebane”, når de er på baren.

Alligevel finder man at Kim, Annemette og Molly drømmer om at leve af at lave dragshows, hvilket man kan undres over, da det tidligere er blevet skildret, hvordan mange negative følelser er forbundet med deres påklædning i drag. Dette kan muligvis forklares ud fra scenen, hvor man ser Molly og Kim etablere et drag show. Da de begår sig i drag-miljøet, er der anderledes positive følelser forbundet med deres sociale afvigelse og i dette miljø, er de faktisk ikke socialt afvigende, da de andre der kommer, er ligesindede. Man kan derfor argumentere for, at drømmen om at arbejde som drag er forbundet med behovet og lysten til at passe ind og ikke blive ekskluderet på baggrund af selvrealiseringen. Derfor ved at kunne arbejde fuldtid med at lave dragshow, ville derfor kunne minimere følelsen af skam, hvilket er en følelse man ikke ønsker at føle (Bo 2015:101).

Dog ser man anderledes på Kims arbejde, som er den lidt finere frokostrestaurant, at Kim tager afstand til Molly og Annemette for første gang. Det fremgår, at Kim er klædt i almindeligt hverdagstøj, og at han skammer sig over Annemette og Molly, idet de skiller sig meget ud fra det andet klientel. Denne skam, som Kim føler, er derfor igen styret af det omkringliggende

samfund. Dette fortæller lidt om, hvordan den sociale afvigelse, som alle tre hovedpersoner besidder, kun skildres, når de ikke er på "hjemmebane", altså omringet af mennesker, der minder lidt mere om dem selv. Dette er ikke overraskende, idet Garfinkel fortæller, at social afvigelse styres af kontekst. Derfor var Kims arbejde på frokostrestauranten en helt anden kontekst end arbejdet på "My Fair Ladies" samt på vej til arbejdet som drag. Endvidere, da Kim ikke skiller sig ud fra samfundet, finder man at han er deltagende i at stigmatisere Annemette og Molly i denne kontekst. Han tager derfor afstand til dem, på trods af at han selv klæder sig i drag og drømmer om at kunne leve af dette. Det er derfor interessant, hvordan deres følelser skildres meget forskellige i forhold til, hvilken arbejdsplads de befinder sig på.

Familien

I dette afsnit vil der blive skildret, hvilke følelser der bliver skildret i forbindelse med den biologiske familie til den afvigende. Der vil kun blive taget udgangspunkt i Kims familie, da de er de eneste biologiske familiemedlemmer, som er en del af programmet. Man bliver derfor på intet tidspunkt præsenteret for Molly eller Annemettes biologiske familier.

Afsnittet vil tage udgangspunkt i to forskellige familiekontekster, hvor den ene er Kims rolle i en regnbuefamilie og den anden, hvor man ser Kim med sin mor og mormor.

1) Kim har et barn med et lesbisk par, og de venter nu endnu et barn. Kim og parret mødte hinanden på en bar for fire år siden, hvor de spurgte, om han ville være sæddonor, idet de ikke kunne få børn uden (Bilag 1:1.2.2). Kim sagde ja og udviste i den forbindelse medfølelse over for parret, som er en positiv moralsk følelse. I denne sammenhæng skabte det et emotionelt bånd mellem Kim og parret og et barn (Bloch:327). Barnet bor fast hos parret, men Kim besøger dem nogle gange. Kim fortæller, at det er det bedste, han nogensinde har gjort for sig selv og andre. Ud fra dette udledes det, at der er en kærlighed mellem Kim og parret og barnet. Man kan diskutere, hvorvidt Kim valgte at være sæddonor udelukkende på baggrund af medfølelsen, eller om det også kan være et værn mod ensomheden. I teorien finder man, at kærlighed og ensomhed eksisterer sammen og at alle mennesker er alene, men kan dele sin ensomhed med andre, og kærligheden kommer derfor til at kompensere for følelsen af ensomhed (Engdal & Bo 2015:176). Kim giver i hvert fald udtryk for, at han er til rådighed for barnet og børnene, hvis de en dag ønsker at lære ham bedre at kende. Dog siger han også, at hvis børnene ikke ønsker at lære ham at kende, så er det okay. Kim udviser derfor også følelsen moralsk mod, da det handler om at stå ved sig selv, som man er, herunder også en sårbarhed. I forbindelse med, at han har fået et barn med parret, og de fortsat ser hinanden, kan man udlede, at Kim også

viser den moralske mod ved at acceptere sit behov for at føle sig forbundet med andre. Endvidere forstår Kim egne begrænsninger, og idet han selv er homoseksuel, ved han, at han ikke selv kan få børn uden denne form for familiesamførelse (Poder 2015:286-288).

I denne seance er det derfor Kims sociale afvigelse i forbindelse med hans seksualitet, der er på spil. Ud fra ovenstående finder man, at i denne sociale kontekst som er en selvvalgt regnbuefamilie, at der ikke er nogen negative følelser forbundet med Kims afvigelse. Dette kan skyldes, at parret og Kim begge er homoseksuelle og derfor ligesindede. Endvidere er det endnu en gang særligt de relationelle følelser der er på spil, idet man kun ser parret og Kim i parrets lejlighed og man får derfor ikke mulighed for at se følelser skildret i forhold til det kulturelle, da man kunne forestille sig, at dette kunne have påvirket Kims følelser anderledes. Da denne familiekonstellation er selvvalgt, vil det være interessant at se, hvilke følelser der opstår for Kim i mødet med hans biologiske familie. Det er interessant idet vi tidligere er blevet præsenteret for, at Mikkel ikke længere er i kontakt med sin familie på grund af sin seksualitet og lyst til at klæde sig som drag.

2) Kim skal mødes med sin mor, idet de skal besøge Kims mormor på plejehjemmet. Kim er klædt i drag, da det er lang tid siden, at hans mormor har set ham i drag (Bilag 1:1.4.2). Kim udtrykker stor kærlighed overfor sin mor og mormor og fortæller, at de er hans idoler, og at de har et særligt tæt forhold til hinanden (Engdal & Bo 2015:172). Vi ser nu Kim og hans mor kommer gående på fortovet, mens de taler om, at der er nogle stærke kvinder i deres familie. Dermed forstår man, at Kims mor er inkluderende overfor Kim og ikke forsøger at "fikse" Kims sociale afvigelse, hvilket taler imod Goffmans forståelse af, hvordan pårørende til socialt afvigende ønsker, at disse ændrer sig, så det passer bedre ind. Man ser det igen i forbindelse med besøget, idet Kims mor og mormor italesætter, at det er flot, at Kim kan gå i så høje sko, da de ikke selv er i stand til det. Kim fortæller endvidere, at han altid er blevet støttet af sin mormor og morfar. Kim og Kims mor siger farvel til Kims mormor, og hun bliver bevæget (Bilag 1:1.4.2). Kim bliver rørt til tårer og viser medfølelse overfor sin mormor i form af både sympati og empati (Bloch 2015:304).

Man oplever i denne forbindelse, at Kim kun oplever positive følelser og særligt relationelle følelser i mødet med sin familie. Anderledes finder man, at på trods af at Kim afviger fra normen, så støtter Kims mor og mormor ham stadig. Kims mor og mormor giver endda udtryk for, at de er imponerede over, at Kim kan gå i så høje sko og støtter derfor Kim i sin afvigelse, hvilket taler imod Goffmans forståelse af stigmatisering. Dette skiller sig ud fra de andre private sammenhænge, som består af hjemmet og arbejde, hvor man stadig ser, at der faktisk

bliver skildret følelser i forbindelse med social afvigelse, dog ikke ligeså mange som i forbindelse med offentlig sammenhæng.

I forbindelse med den sociale afvigelse i den private sammenhæng finder man derfor, at det særligt er de relationelle følelser, der skildres og ikke de kulturelle følelser. Man kan derfor forstå, at hverdagslivets følelser i den private sammenhæng for Annemette, Molly og Kim ikke er særligt styret af eller forbundet med social afvigelse, og de følelser der faktisk bliver påvirket, er af positiv karakter. Det er primært følelserne kærlighed, lykke, medfølelse, mod og frihed der bliver skildret i afsnittene, hjemmet og familien.

I forbindelse med afsnittet arbejde finder man, at på deres fælles arbejdsplads, at de ikke oplever følelser påvirket af social afvigelse, men også at hovedpersonerne ikke var klædt i drag på jobbet og derfor ikke synligt afvigende og, man finder at denne arbejdsplads, altså "My Fair Ladies" besidder et særligt inkluderende personale udover Kim, Annemette og Molly. Derfor skildres der heller ikke negative følelser forbundet med social afvigelse i den kontekst. Anderledes finder man på Kims arbejde, som tjener på en frokostrestaurant, at Kim faktisk tager afstand til Annemette og Molly. Da han skammer sig over, at de opfører sig afvigende på denne arbejdsplads af hans og dette kan tolkes således, at de alle tre kun bliver påvirket af negative følelser omkring deres sociale afvigelse, når de ikke er på "hjemmebane", hvilket man finder de er i hjemmet, drag-miljøet og på arbejdspladsen "My Fair Ladies". Derfor, når de ikke bliver konfronteret med det omkringliggende samfund udenfor deres selvvalgte miljø. Dette kan derfor være med til at forklare, hvorfor Kim, Annemette og Molly giver udtryk for at de drømmer om, at kunne leve økonomisk af kun at optræde som drag queens, selvom de tidligere er blevet skildret hvordan, de i mødet med samfundet har følt mange negative følelser forbundet med netop denne påklædning.

Opsamling

Med udgangspunkt i ovenstående analyseafsnit er fundene i analysen, at de følelser der bliver skildret i forbindelse med reality-programmet, er forbundet med den eksisterende forskning, som fordrer et overblik over social afvigelse. Endvidere finder man, at de sociale kontekster er styrende for hvordan følelserne bliver påvirket eller styret af den sociale afvigelse.

Det fremgår derfor tydeligt, hvordan der særligt veksles mellem, hvordan relationelle og kulturelle følelser er de styrende afhængigt af den sociale kontekst, der bliver skildret.

Jeg finder at den første analysedel: *offentlige sammenhæng*, at det primært er de kulturelle følelser der bliver skildret og, at disse er særligt negative og karakteriseres særligt ved følelserne skam, skyld, selvbebrejdelse, ufrihed, men også ved mod.

Endvidere finder jeg i den anden analysedel: *private sammenhæng*, at det primært er de relationelle følelser der bliver skildret og at disse er af mere positiv karakter. Her er det følelserne kærlighed, lykke, mod, frihed, men også skam, der bliver skildret.

Endvidere fremstår det, at den sociale afvigelse kan medføre både positive og negative følelser med sig for de tre hovedpersoner afhængigt af konteksten. Det er derfor mødet mellem mennesker, både relationelt men også kulturelt, der kan være medbestemmende i, hvordan det føltes at være socialt afvigende for Annemette, Molly og Kim og, hvorvidt det at være socialt afvigende overhovedet har en påvirkning på deres følelser.

Konklusion

I dette speciale har jeg haft til formål at tilbyde et emotionssociologisk perspektiv på social afvigelse. Jeg har i denne forbindelse taget udgangspunkt i en sammenfatning af social afvigelse begrebet, eksisterende forskning, samt emotionssociologisk teori og undersøgelsesgenstanden reality-programmet *En fabulous familie* og via disse analyseret, hvilke følelser der bliver skildret i den sociale virkelighed, som programmet indrammer, og hvordan disse følelser bliver påvirket eller styret af sociale afvigelse. Endvidere, har jeg haft til formål at belyse, hvor stor påvirkning det at være socialt afvigende har på de tre hovedpersoners følelsesliv og om det derfor er relevant at tilbyde sådan et perspektiv.

Anderledes har jeg også forsøgt at belyse, hvordan man kan benytte reality-tv som undersøgelsesgenstand og dermed belyse, hvad reality-tv kan fortælle om os.

Hovedresultater og -konklusioner

Med udgangspunkt i problemformuleringen, *Hvilke følelser skildres i reality-programmet En fabulous familie?* finder jeg, at det primært er følelserne lykke, angst, skam, skyld, selvbekendelse, kærlighed, medfølelse, mod og frihed som bliver skildret i reality-programmet *En fabulous familie*. Disse følelser udvælger jeg allerede i metodeafsnittet med udgangspunkt i feltnoterne, som består af tabel 1, der består af nøgleord og korte sætninger og ved bilag 1, som indeholder tykke beskrivelser og det er derfor ikke denne opdagelse der er særligt væsentligt at fremhæve.

Dog fordrer valget af en beskrivende problemformulering, at fokus er på at undersøge problemstillingen i forhold til undersøgelsesgenstanden. Idet undersøgelsesgenstanden er forud for problemformuleringen, er styret af social afvigelse som tema, har denne en væsentlig rolle for, at følelserne skal forstås i forbindelse med social afvigelse. Begrebet social afvigelse og den valgte videnskabsteoretiske tilgang tilskrives, at virkeligheden opstår i mødet med mennesker og relationer - altså at verden er skabt socialt, dette forstås derfor som den sociale verden.

Jeg finder at de tre hovedpersoners følelser er delvist styret af og påvirket af deres sociale afvigelse, men at det både er i forhold til positive og negative følelser, og at det særligt varierer i forhold til den sociale kontekst, hvori følelserne opstår. Resultatet er, at følelserne der bliver skildret i programmet i en offentlig sammenhæng, er primært kulturelle, og modsat at følelserne i en privat sammenhæng er primært relationelle.

De kulturelle følelser er af særlig negativ karakter og det viser sig primært ved følelserne skam, skyld, selvbekendelse og ufrihed, der påvirker Annemette, Molly og Kims følelsesliv.

De relationelle følelser er af mere positiv karakter og det er følelserne kærlighed, lykke, mod, frihed, men også skam, der bliver skildret i programmet. Jeg finder derfor, at social afvigelse kan medføre både positive og negative følelser og at det er menneskene omkring hovedpersonerne både relationelt og kulturelt der er medbestemmende i, hvorvidt det har en positiv eller negativ påvirkning på de tre hovedpersoner følelsesliv med udgangspunkt i reality-programmet *En fabulous familie*. Deres følelser i hverdagslivet er derfor styret af og betinget i forhold til hvilke sociale kontekster, hvori Molly, Annemette og Kim befinder sig. Derfor forekommer det, at deres følelsesliv er særdeles påvirket af deres sociale afvigelse og den dertilhørende stigmatisering.

Den sidste bemærkning

Formålet med specialet har været centreret omkring undersøgelsesgenstanden, som var et udvalgt reality-program, social afvigelse og følelser. I problemfeltet fandt jeg hurtigt, at reality-tv er et stort fænomen, som er værd at tage seriøst. Derfor undrede det mig, at der ikke fandtes mere forskning i netop dette. Alligevel finder jeg, at det blot er en socialt konstrueret virkelighed, og at jeg derfor kun opnår viden indenfor netop denne virkelighed. Anderledes med udgangspunkt i videnskabsteorien, ville man kunne sige det samme om alle andre metoder. Så selvom der er materiale, som jeg ikke har haft adgang til grundet, at det er et forud optaget tv-program, så havde jeg ligeledes i felten kunne miste lignende mængder af materiale. Jeg finder ligeledes, at det har været muligt at kunne fortolke og analysere følelser frem på baggrund af reality-programmet og få en forståelse for, hvordan det at være socialt afvigende kan påvirke følelseslivet hos den afvigende. Jeg håber derfor, at denne opgave kan bidrage med et mere positivt ry til reality-genren i sin helhed og forhåbentligt, at reality-tv i fremtiden kan blive taget mere alvorligt og slippe af med det stigmatiserende mærkat "trash-tv".

Litteraturliste

Bøger

- Andersen, Lotte Bøgh, Anne Snorkler Binderkrantz og Kasper Møller Hansen (2012): "Forskningsdesign" i Lotte Bøgh Andersen, Kasper Møller Hansen & Robert Klemmensen (red.): *Metoder i Statskundskab*. (2. udgave). Hans Reitzels Forlag, s. 66-77, 85-92.
- Blaxter, Mildred (2004): "Why Do the Victims Blame Themselves?", i Michael Bury & Jonathan Gabe (red.): *The Sociology of Health and Illness: A Reader*. London: Routledge, pp. 36-46.
- Bloch, Charlotte (2015): "Medfølelse" i Bo, Inger Glavind & Jacobsen, Michael Hviid (red.): *Hverdagslivets følelser* (1. udgave). forfatterne & Hans Reitzels Forlag, s. 303-327.
- Bo, Inger Glavind & Engdal, Emma (2015): "Kærlighed" i Bo, Inger Glavind & Jacobsen, Michael Hviid (red.): *Hverdagslivets følelser* (1. udgave). forfatterne & Hans Reitzels Forlag, s. 171-190.
- Bo, Inger Glavind & Jacobsen, Michael Hviid (2017): *Følelsernes sociologi*. Hans Reitzels Forlag, s. 17-27.
- Bo, Inger Glavind (2015): "Skam" i Bo, Inger Glavind & Jacobsen, Michael Hviid (red.): *Hverdagslivets følelser* (1. udgave). forfatterne & Hans Reitzels Forlag, s. 93-110.
- Brinkmann, Svend (2015): "Skyld" i Bo, Inger Glavind & Jacobsen, Michael Hviid (red.): *Hverdagslivets følelser* (1. udgave). forfatterne & Hans Reitzels Forlag, s. 71-88.
- Collin, Finn (2015): "Socialkonstruktivisme" i *Videnskabsteori i statskundskab, sociologi og forvaltning*. (3. udgave). M. H. Jacobsen m.fl. København: Hans Reitzels Forlag, s. 325-364.

- Danermark, Berth, et al. (2001): *Explaining Society - An Introduction to Critical Realism in the Social Science*. Routledge, London, s. 88-95.
- Emerson et al (1995). *Writing Ethnographic Field Notes*. Chapter 2: In the Field – Participating, Observing, and Jotting Notes. Chicago: University of Chicago Press, s. 17-35.
- Goffmann, Erving (2010): *Stigma* 2. udgave 2, oplag 2010.
- Illouz, Eva (2003): *Oprah Winfrey and the glamour of misery*. Columbia University Press, s.
- Jerslev, Anne (2014): *Reality-tv*. (1. udgave). Samfundslitteratur, s. 8.
- Krämer, Harold Garfinkel (2016). *Die Krisen der Ethnomethodologie Zur Methodologie und Theorie des Disruptiven bei Harold Garfinkel Hannes Krämer*. Springer Fachmedien Wiesbaden, s. 36-37.
- Kvale, Steinar & Svend Brinkmann (2009): “Kapitel 4: Ethiske spørgsmål i forbindelse med interview, Kapitel 10: Transskription af interview, Kapitel 12: Interviewanalyser med fokus på mening”, i *Interview - Introduktion til et håndværk*. (2. udgave). København: Hans Reitzels Forlag, 6. oplag.
- Larsen, M. C. & Glud, L. N. (2013): *Nye medier, nye metoder, nye etiske udfordringer*. Metode & Forskningsdesign, 1.
- Lindemann, Danielle J. (2022): *True Story: What reality TV Says About Us*. (1. udgave). New York: Farrar, Straus and Giroux, s. 3-23, 233-254.
- Muller, Thaddeus (2014). *Chicago, Jazz and Marijuana: Howard Becker on Outsiders*. (Vol. 37) (4). Society for the Study of Symbolic Interaction, s. 576-577.
- Olsen, Jan Brødslev (2015): ”Lykke” i Bo, Inger Glavind & Jacobsen, Michael Hviid (red.): *Hverdagslivets følelser* (1. udgave). forfatterne & Hans Reitzels Forlag, s. 147-167.
- Poder, Poul (2015): ”Mod” i Bo, Inger Glavind & Jacobsen, Michael Hviid (red.): *Hverdagslivets følelser* (1. udgave). forfatterne & Hans Reitzels Forlag, s. 281-299.

- Riis, Ole (2005): *Samfundsvidenskab i praksis*. (1. udgave). Introduktion til anvendt metode. ”Kapitel V: Hvordan kan man observere?” Hans Reitzels Forlag, s. 77-93.
- Sutherland, Jean-Anne & Kathryn Feltey (2012): "Introduction", i *Cinematic Sociology*. Los Angeles, CA: Pine Forge Press, s. 1-18.
- Svendsen, Lars Fr. H. (2015): ”Ensomhed” i Bo, Inger Glavind & Jacobsen, Michael Hviid (red.): *Hverdagslivets følelser* (1. udgave). forfatterne & Hans Reitzels Forlag, s. 363-385.
- Sørensen, Anders Dræby (2015): ”Angst” i Bo, Inger Glavind & Jacobsen, Michael Hviid (red.): *Hverdagslivets følelser* (1. udgave). forfatterne & Hans Reitzels Forlag, s. 115-142.
- Thagaard, Tove (2017): “Kapitel 1: Den kvalitative metodes egenart, Kapitel 9: Teori og data”, i *Systematik og indlevelse: en indføring i kvalitativ metode*. (1. udgave). Akademisk forlag, 8. oplag.
- Aakvaag, Gunnar C. (2015): ”Frihed” i Bo, Inger Glavind & Jacobsen, Michael Hviid (red.): *Hverdagslivets følelser* (1. udgave). forfatterne & Hans Reitzels Forlag, s. 333-359.

Internetkilder

- Akselvoll, Maria Ørskov (2023): *Mentale byrder: Mødres usynlige arbejde er større end vi tror*. Information. Tilgås via link: <https://www.information.dk/debat/2023/04/mentale-%20byrder-moedres-usynlige-arbejde-stoerre-tror> (sidst tilgået d. 6. august 2023).
- Andersen, Caroline (2023): *Jakob Kjeldbjerg løfter sløret for den nye sæson af Robinson Ekspeditionen*. Billedbladet. Tilgås via link: <https://www.billedbladet.dk/kendte/danmark/tv/tv3/jakob-kjeldbjerg-loeften-sloeret-den-nye-saeson-af-robinson-ekspeditionen> (sidst tilgået d. 11. august 2023).

- Buhl, Lykke (2023): *TV 2 jubler over seertal-rekord: 'Bachelorette' vender tilbage*. B.T. Tilgås via link: <https://www.bt.dk/film-tv-og-streaming/tv-2-jubler-over-seertals-rekord-bachelorette-vender-tilbage> (sidst tilgået d. 3. september 2023).
- Christensen, Christa Lykke & Hjarvad, Stig (2002): *Reality-tv: Fra niche til mainstream*. Tilgås via link: [file:///Users/bruger/Downloads/Christa%20og%20Stig%20\(1\).pdf](file:///Users/bruger/Downloads/Christa%20og%20Stig%20(1).pdf) (sidst tilgået d. 7. juli 2023).
- Dane Benjamin (2023): *Jill Liv Nielsen om 'Big Brother': "Jeg var gået ind i huset med en depression, som jeg havde løjet om over for casterne"*. Elle. Tilgås via link: <https://www.elle.dk/agenda/jill-liv-nielsen-om-big-brother-jeg-var-gaaet-ind-i-huset-med-en-depression-som-jeg-havde> (sidst tilgået d. 27. august 2023).
- DiscoveryPlus (2023): *Ex on the Beach*. Tilgås via link: <https://www.discovery-plus.com/dk/show/ex-on-the-beach-danmark> (sidst tilgået d. 11. august 2023).
- Ellegaard, Christian & Olsen, Anne Vestergaard (2021): *Kameraerne fangede ALT: For 20 år siden blev ti danskere spærret inde i banebrydende tv-eksperiment*. Danmarks Radio. Tilgås via link: <https://www.dr.dk/nyheder/kultur/kameraerne-fangede-alt-20-aar-siden-blev-ti-danskere-spaerret-inde-i-banebrydende-tv> (sidst tilgået d. 17. september 2023).
- Gallup (2021): *Top 20 mest sete programmer*. Tilgås via link: http://tvm.gallup.dk/tvm/pm/2021/pm2145_Consolidated.htm (sidst tilgået d. 20. juli 2023).
- Geertz, Clifford (1973): *Toward an interpretive theory of culture*. Tilgås via link: <https://philpapers.org/archive/GEETTD.pdf> (sidst tilgået d. 1. oktober 2023).
- Instagram (2023): *Kims Instagram*. Tilgås via link: <https://www.instagram.com/p/CvkFFOevfNB/> (sidst tilgået d. 17. august).

- Jakobsen, Nikoline (2023): *Du må godt: 5 realityprogrammer du vil elske*. Vi elsker streaming. Tilgås via link: <https://vielskerstreaming.dk/du-maa-godt-5-reality-programmer-du-vil-elske/> (sidst tilgået d. 13. september 2023).
- Lauridsen, Emma Kjær (2018): *Reality-tv gennem tiden: Det er ligesom at kigge ind ad naboens vindue*. Århus Stiftstidende. Tilgås via link: <https://stiften.dk/aarhus/reality-tv-gennem-tiden-det-er-ligesom-at-kigge-ind-ad-naboens-vindue> (sidst tilgået d. 30. august 2023).
- Nikolajsen, Lone (2018): *'Gift ved første blik' kvalificerer samtalen om det nære og det svære*. Information. Tilgås via link: <https://www.information.dk/kultur/annonce/2018/10/gift-ved-foerste-blik-kvalificerer-samtalen-naere-svaere> (sidst tilgået d. 21. september 2023).
- Nyhus, Marie (2023). *Shitstorm over børne-dragshow overraskede bibliotek*. Journalisten. Tilgås via link: <https://journalisten.dk/shitstorm-over-boerne-dragshow-overraskede-bibliotek/> (sidst tilgået d. 28. august 2023).
- Rømeling, Lise Højer (2023): *Bibliotek holder fast i dragshow for børn trods hidsig debat*. Danmarks Radio. Tilgås via link: <https://www.dr.dk/nyheder/regionale/hovedstadsomraadet/bibliotek-holder-fast-i-dragshow-boern-trods-hidsig-debat> (sidst tilgået d. 28. august 2023).
- Viaplay (2023): *Familien fra Bryggen*. Sæson 1, afsnit 1. Tilgås via link: <https://viaplay.dk/player/default/serier/familien-fra-bryggen/saeson-1/afsnit-1> (sidst tilgået d. 9. august 2023).